

Agencija za trg
vrednostnih papirjev

SMERNICE za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma

Datum izdaje: 15. 9. 2010

1. NAMEN

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 60/07 in 19/10; v nadaljnjem besedilu: ZPPDFT) v 90. členu pooblašča Agencijo za trg vrednostnih papirjev, da samostojno ali skupaj z drugimi nadzornimi organi izdaja priporočila in smernice v zvezi z izvajanjem predpisanih ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Smernice so namenjene enotnemu razumevanju in izvajanju določb ZPPDFT pri:

1. družbah za upravljanje investicijskih skladov;
2. podružnicah družb za upravljanje investicijskih skladov iz tretjih držav;
3. družbah za upravljanje investicijskih skladov držav članic, ki ustanovijo podružnico v Republiki Sloveniji oziroma so pooblaščene neposredno opravljati storitve upravljanja investicijskih skladov v Republiki Sloveniji;
4. drugih oseb, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja upravljanje investicijskih skladov, izvajajo posamezne storitve ali posle upravljanja investicijskih skladov;
5. ustanoviteljih in upravljavcih vzajemnih pokojninskih skladov;
6. borznoposredniških družbah;
7. podružnicah borznoposredniških družb tretjih držav;
8. borznoposredniških družbah držav članic, ki ustanovijo podružnico v Republiki Sloveniji, oziroma so pooblaščene neposredno opravljati storitve v zvezi s finančnimi instrumenti v Republiki Sloveniji;
9. drugih oseb, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg finančnih instrumentov, izvajajo posamezne storitve v zvezi s finančnimi instrumenti.
(v nadaljevanju besedila: organizacije)

2. SPLOŠNO O PRANJU DENARJA IN FINANCIRANJU TERORIZMA

ZPPDFT opredeljuje pranje denarja kot katero koli ravnanje, s katerim se prikriva izvor denarja ali drugega premoženja, pridobljenega s kaznivim dejanjem, in vključuje: zamenjavo ali kakršen koli prenos denarja ali drugega premoženja, ki izvira iz kaznivega dejanja ter skrivanje ali prikrivanje prave narave, izvora, nahajanja, gibanja, razpolaganja, lastništva ali pravic v zvezi z denarjem ali drugim premoženjem, ki izvira iz kaznivega dejanja. Pranje denarja predstavlja torej samostojno kaznivo dejanje, katerega bistvo je skrivanje oziroma prikrivanje nezakonite narave ali izvora premoženjske koristi, pridobljene s storitvijo kaznivega dejanja (najpogosteje davčno zatajitvijo, nedovoljeno trgovino z mamili, nedovoljenim prometom z orožjem, korupcijskimi kaznivimi dejanji, goljufijo ipd.), z namenom protipravno pridobljeno premoženjsko korist prikazati kot legalno pridobljeno premoženje. Končni cilj pranja denarja je postopna vključitev »oprane« denarja ali premoženja v kriminalno dejavnost (obstoječo ali novo), oziroma v običajne poslovne tokove, ki so sestavni del zakonite poslovne dejavnosti.

V skladu z ZPPDFT predstavlja financiranje terorizma proces zagotavljanja ali zbiranja oziroma poskus zagotavljanja ali zbiranja denarja ali drugega premoženja zakonitega ali nezakonitega izvora, posredno ali neposredno, z namenom, da bo ta denar ali premoženje v celoti ali samo deloma uporabljeno za izvedbo terorističnega dejanja, ali da ga bo uporabil terorist oziroma teroristična organizacija. V nasprotju s pranjem denarja, pri katerem je predmet skrivanja ali prikrivanja lahko samo nezakonito pridobljeno premoženje, torej premoženje ustvarjeno s predhodno izvršitvijo določenega kaznivega dejanja, so pri

financiranju terorizma sredstva, namenjena za izvedbo terorističnega dejanja oziroma uporabi teroristom ali terorističnim organizacijam lahko tako zakonitega (osebni dohodek, dobiček, humanitarna sredstva, sponzorska sredstva ipd.) kot tudi nezakonitega izvora (sredstva pridobljena s kaznivim dejanjem npr.: davčna zatajitev, korupcijska kazniva dejanja, trgovina z mamili ali orožjem itd.).

Pranje denarja in financiranje terorizma predstavljata resno grožnjo stabilnosti in celovitosti delovanja finančnih ustanov, škodujeta stabilnosti in ugledu finančnega sektorja države, ogrožata notranji trg in njegovo konkurenčnost, predvsem pa dolgoročno slabita zaupanje v demokratične institute sodobne družbe. Glede na dejstvo, da je po mednarodnih izkušnjah v boju zoper pranje denarja in financiranje terorizma tudi trg finančnih instrumentov lahka tarča organizirane kriminalne dejavnosti kot sta pranje denarja ali financiranje terorizma, je potrebno zagotoviti, da organizacije pri izvajanju svoje dejavnosti dosledno upoštevajo vse ukrepe, opredeljene v ZPPDFT in podzakonskih aktih, zlasti tiste, ki se nanašajo na pregled stranke, sporočanje predpisanih podatkov, vodenje evidenc, notranje kontrole, izobraževanje zaposlenih itd. ter ukrepe in postopke opredeljene v teh smernicah, ki so v pomoč organizacijam pri izvajanju enotne politike odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v praksi.

3. SLOVENSKA IN MEDNARODNA UREDITEV

Republika Slovenija je še pred vstopom v Evropsko unijo zagotovila postopno združljivost zakonodaje na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja s pravom EU. Tako je bil že v letu 2001 sprejet in nato kmalu tudi dopolnjen Zakon o preprečevanju pranja denarja (Uradni list RS, št. 79/01 in 59/02; v nadaljnjem besedilu: ZPPDen-1), ki je v veliki meri dosledno upošteval vse do tedaj izoblikovane mednarodne standarde iz ratificiranih mednarodnih pogodb, ter druge mednarodne predpise, ki formalno v času sprejema še niso bili sestavni del pravnega reda Republike Slovenije. ZPPDen-1 je torej skupaj z določbo 252. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 95/04 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: KZ), ki je določal kaznivo dejanje pranja denarja, ter od leta 2004 tudi z določbo 388.a člena KZ, ki je določal kaznivo dejanje financiranja terorizma, predstavljal temeljni okvir za preprečevanje in odkrivanje ravnanj, s katerimi se prikriva izvor denarja oziroma premoženja.

Po nizu terorističnih napadov v ZDA in Evropi so se mednarodna skupnost in različne mednarodne organizacije odločile za spremembo in dopolnitev mednarodnih standardov na področju boja proti pranju denarja in financiranju terorizma. Ob tem gre v prvi vrsti za priporočila Projektne skupine za finančno ukrepanje (*Financial Action Task Force* – v nadaljevanju: FATF), ki predstavlja enega ključnih mednarodnih teles na področju boja proti pranju denarja in financiranju terorizma. Ker je FATF v letih 2003 in 2004 bistveno razširil priporočila, je bila tudi na ravni EU za uskladitev z revidiranimi mednarodnimi standardi pripravljena nova Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. oktobra 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma (v nadaljevanju: Direktiva 2005/60/ES), leta 2007 pa je bila sprejeta še Direktiva 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES. Direktiva 2005/60/ES je predstavljala neposredno podlago za sprejem novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma leta 2007 (z uveljavitvijo katerega je prenehal veljati ZPPDen-1), spremenjenega in dopoljenega leta 2010, ki danes skupaj z določbo 109. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 55/08, 66/08 – popr. in 39/09; v nadaljnjem besedilu: KZ-1) o

kaznivem dejanju financiranja terorizma in določbo 245. člena KZ-1 o kaznivem dejanju pranja denarja predstavlja pravne temelje Republike Slovenije na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Republika Slovenija je v okviru boja proti terorizmu sprejela tudi Zakon o omejevalnih ukrepih, ki jih Republika Slovenija uvede ali izvaja skladno s pravnimi akti in odločitvami, sprejetimi v okviru mednarodnih organizacij (Uradni list RS, št. 127/06). Omejevalni ukrepi, ki se v tem trenutku izvajajo v Republiki Sloveniji, imajo podlago v pravnih aktih Varnostnega sveta OZN in Evropske unije, lahko pa se uvedejo tudi na podlagi zavezujočih ali nezavezujočih aktov drugih mednarodnih organizacij ali združenj (npr. OVSE). Med ukrepe lahko sodijo popolna ali delna prekinitev ekonomskih odnosov in železniških, pomorskih, zračnih, poštnih, telegrafskih, radijskih in drugih komunikacijskih sredstev ter pretrganje diplomatskih odnosov, z vidika boja proti terorizmu pa se najpogosteje uporabljajo finančne sankcije, ki vključujejo zamrznitev sredstev na računih in/ali prepoved razpolaganja s premoženjem (ekonomskimi viri) nasploh, vojaški embargo, ki pomeni prepoved prometa z orožjem z določeno državo ali drugimi subjekti, pa tudi "potovalni" embargo, ki vključuje prepoved vstopa določenih oseb v državo in tranzit čez njeno ozemlje. Omejevalni ukrepi se lahko izvajajo zoper države, mednarodne organizacije, druge entitete, fizične osebe (npr. voditelji držav, visoki državni uradniki, teroristi) in druge subjekte, od katerih so najbolj znane teroristične organizacije, med osebami pod sankcijami pa so lahko tudi pravne osebe. Osebe, zoper katere veljajo sankcije, so naštetje na seznamih, ki so del pravnih aktov, ki uvajajo sankcije.

Skupaj z že navedenimi lahko najpomembnejše mednarodne dokumente na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma strnemo v naslednje točke:

a) na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja

1. Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. oktobra 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranja terorizma;
2. Direktiva Komisije 2006/70/ES z dne 1. avgusta 2006 o določitvi izvedbenih ukrepov za direktivo 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede opredelitve politično izpostavljene osebe in tehničnih meril za postopke poenostavljene dolžnosti skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke ter izjeme na podlagi finančne dejavnosti, ki poteka zgolj občasno ali v omejenem obsegu;
3. Direktiva 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES;
4. Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o podatkih o plačniku, ki spremljajo prenose denarnih sredstev;
5. Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 1889/2005 z dne 26. oktobra 2005 o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje;
6. Konvencija Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma (K 198), (*Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism*; Varšava, 16. 5. 2005);
7. 40 Priporočil mednarodne organizacije FATF o pranju denarja iz junija 2003.

b) na področju preprečevanja in odkrivanja financiranja terorizma

1. Evropska konvencija o zatiranju terorizma (*European Convention on the Suppression of Terrorism; Strasbourg, 27. 1. 1977*). Slovenija je konvencijo podpisala 28. 3. 2000 in ratificirala 29. 11. 2000. Velja od 1. 3. 2001.
2. Protokol o dopolnitvi Evropske konvencije o zatiranju terorizma (*Protocol amending the European Convention on the Suppression of Terrorism; Strasbourg, 15. 5. 2003*). Slovenija je protokol podpisala 15. 7. 2003 in ratificirala 11. 5. 2004.
3. Resolucija Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov št. 1373 iz leta 2001.
4. Mednarodna konvencija o zatiranju financiranja terorizma (*International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism*); New York, 9. 12. 1999. Slovenija je konvencijo podpisala 10. 11. 2001 in ratificirala 15. 7. 2004. Velja od 23. 10. 2004.
5. Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju terorizma (*Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism; Varšava, 16. 5. 2005*). Slovenija je konvencijo podpisala 19. 5. 2006.
6. Konvencija Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma (*Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism; Varšava, 16. 5. 2005*).
7. 9 Posebnih priporočil FATF o financiranju terorizma iz oktobra 2001 in oktobra 2004 (v nadaljevanju: Posebna priporočila FATF);

4. SPLOŠNA NAČELA BOJA PROTI PRANJU DENARJA IN FINANCIRANJU TERORIZMA

ZPPDFT v 4. členu kot zavezance za izvajanje ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ter financiranja terorizma med drugim posebej opredeljuje tudi družbe za upravljanje investicijskih skladov, podružnice družb za upravljanje investicijskih skladov tretjih držav, družbe za upravljanje investicijskih skladov držav članic, ki ustanovijo podružnico v Republiki Sloveniji, oziroma so pooblašene neposredno opravljati storitve upravljanja investicijskih skladov v Republiki Sloveniji, druge osebe, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja upravljanje investicijskih skladov, izvajajo posamezne storitve ali posle upravljanja investicijskih skladov, ustanovitelje in upravljavce vzajemnih pokojninskih skladov, borznoposredniške družbe, podružnice borznoposredniških družb tretjih držav, borznoposredniške družbe držav članic, ki ustanovijo podružnico v Republiki Sloveniji oziroma so pooblašene neposredno opravljati storitve v zvezi s finančnimi instrumenti v Republiki Sloveniji ter druge osebe, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg finančnih instrumentov, izvajajo posamezne storitve v zvezi s finančnimi instrumenti.

Glede na navedeno so te organizacije posebej zavezane, da v procese izvajanja svoje dejavnosti vgradijo predpisane preventivne ukrepe, s katerimi zmanjšajo možnost tveganja zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma. Med ukrepi velja posebej izpostaviti tiste, ki se neposredno nanašajo na ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke ali dejanskega lastnika stranke, če je ta pravna oseba, ter ukrepe, s katerimi organizacije lažje prepoznajo transakcije ali stranke, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Poslovodni organ organizacije mora na ravni organizacije sprejeti in voditi enotno politiko obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma ter zagotoviti učinkovitost in polno skladnost delovanja organizacije s predpisanimi standardi. Sprejem ustrezne politike je ključni predpogoj za pripravo internih postopkov preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. Organizacije za namene izvajanja

ZPPDFT in teh smernic pri pripravi internih predpisov in postopkov izhajajo iz naslednjih ključnih načel boja proti pranju denarja in financiranja terorizma:

a) ugotavljanje in preverjanje identitete stranke

Organizacije morajo pred sklenitvijo poslovnega razmerja ali izvršitvijo transakcije nad zakonsko določenim zneskom oziroma v drugih primerih, ki jih določa zakon, pridobiti zahtevane podatke o stranki, ki jih potrebujejo za ugotavljanje in potrjevanje njene istovetnosti. Istovetnost stranke je mogoče verodostojno potrditi izključno z uporabo veljavnih, neodvisnih in objektivnih virov, kot so uradni identifikacijski dokumenti oziroma druge javne listine, ki izkazujejo resnično identiteto stranke (uradni osebni dokumenti, overjeni izpisi iz sodnih in drugih javnih registrov, kvalificirana digitalna potrdila, ipd.). V primeru, da istovetnosti stranke ni mogoče zanesljivo ugotoviti ali preveriti, organizacija ne sme skleniti poslovnega razmerja ali opraviti transakcije, oziroma mora že obstoječe poslovno razmerje zamrzniti ali prekiniti.

b) spoštovanje predpisov in standardov

Organizacije morajo pri izvajanju svoje dejavnosti ravnati v skladu s sprejetimi zakonskimi in podzakonskimi predpisi, ki urejajo področje odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter poskrbeti, da so predpisani ukrepi ustrezno vgradijo v delovanje organizacije na vseh nivojih, tako, da se dejavnost v celoti izvaja v skladu s standardi, določenimi z Direktivo 2005/60/ES, Direktivo 2006/70/ES, Direktivo 2007/64/ES in priporočili mednarodne organizacije FATF.

c) sodelovanje z Uradom in Agencijo

Organizacije morajo v okviru zakonskih pooblastil zagotoviti polno sodelovanje z nadzornimi organi kot sta Urad RS za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju: Urad) in Agencija za trg vrednostnih papirjev (v nadaljevanju: Agencija). Obveznost sodelovanja med organizacijo in nadzornima organoma velja še posebej v primeru sporočanja predpisanih in zahtevanih podatkov, informacij in dokumentacije, ki se nanašajo na stranke ali transakcije, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, pa tudi v primeru sporočanja kakršnih koli dejstev ali okoliščin, ki so ali bi bila lahko kakor koli povezana s pranjem denarja ali financiranjem terorizma in bi lahko škodovala varnosti, stabilnosti in ugledu finančnega sistema Republike Slovenije. Sprejeti interni postopki zato v nobenem primeru ne smejo, posredno ali neposredno, omejevati sodelovanja organizacije z Uradom in Agencijo, ali kakorkoli drugače vplivati na učinkovitost takšnega sodelovanja.

d) sprejem ustreznih politik, postopkov in notranjih kontrol

Organizacije morajo sprejeti enotno politiko obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma ter na njeni podlagi izdelati učinkovite interne postopke, zlasti na področju pregleda stranke, analize tveganja, prepoznavanja strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma ter poskrbeti, da so vsi zaposleni s temi postopki seznanjeni in se v skladu z njimi tudi ravnaajo oziroma jih pri svojem delu tudi uporabljajo. Politika organizacije glede obvladovanja tveganj mora vključevati: postopke sprejema in obravnave strank, postopke priprave analize tveganja, procese izobraževanja zaposlenih, mehanizme notranje kontrole in upravljanja s tveganji, postopke zaznavanja in sporočanja podatkov o sumljivih transakcijah, odgovornost zaposlenih za izvajanje ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ali financiranja terorizma ipd.

e) redno izobraževanje zaposlenih

Organizacije morajo zagotoviti redna strokovna usposabljanja in izobraževanja vsem delavcem organizacije, ki posredno ali neposredno opravljajo naloge preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma oziroma opravljajo dejavnost, ki je z vidika pranja denarja ali financiranja terorizma lahko bolj tvegana pa tudi vsem zunanjim izvajalcem in zastopnikom, ki jim je organizacija zaupala izvajanje dela svojih nalog na podlagi ustrezne pogodbe.

5. »RISK-BASED« PRISTOP

5.1 Namen analize tveganja

Tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma predstavlja po ZPPDFT tveganje, da bo določena stranka izrabila organizacijo in s tem posredno tudi finančni sistem Republike Slovenije za pranje denarja ali financiranje terorizma, oziroma da bo neko poslovno razmerje, transakcija ali finančni instrument uporabljen oziroma namenjen za pranje denarja ali financiranje terorizma. Organizacija mora, da bi preprečila preveliko izpostavljenost negativnim učinkom pranja denarja in financiranja terorizma, v skladu z ZPPDFT izdelati analizo tveganja, s katero opredeli nivo izpostavljenosti določene stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma. Priprava analize tveganja je nujni predpogoj za izvedbo predpisanih ukrepov pregleda stranke, saj od umestitve stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije v eno od kategorij tveganosti zavisi vrsta pregleda stranke, ki ga bo organizacija morala opraviti v skladu z ZPPDFT (običajen pregled, poglobljen pregled, poenostavljen pregled).

5.2 Politika obvladovanja tveganj in analiza tveganja

Organizacija oziroma njen poslovodni organ lahko, če je to potrebno za učinkovitejše izvajanje določb ZPPDFT in teh smernic, pred pripravo analize tveganja sprejme ustrezno politiko obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma. Cilj sprejema takšne politike je namreč v tem, da se na nivoju organizacije opredelijo tista področja poslovanja, ki so z vidika možnosti zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma bolj ali manj ranljiva, oziroma, da organizacije same ugotovijo in opredelijo ključna tveganja na teh področjih in ukrepe za njihovo odpravo. Organizacija pri pripravi izhodišč za sprejem politike obvladovanja tveganj za pranje denarja ali financiranje terorizma upošteva naslednje usmeritve in pri oblikovanju svoje politike podrobneje definira oziroma opredeli:

1. namen in cilje obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma ter njihovo povezanost s poslovnimi cilji in strateškimi usmeritvami organizacije;
2. področja in poslovne procese v organizaciji, ki so lahko izpostavljeni tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma;
3. tveganja pranja denarja in financiranja terorizma na vseh ključnih poslovnih področjih v organizaciji;
4. ukrepe za odpravo tveganj pranja denarja in financiranja terorizma;
5. vlogo in odgovornost poslovodstva organizacije pri uvedbi in spremljanju obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma.

5.3 Priprava analize tveganja

Analiza tveganja je postopek, v katerem organizacija definira oceno verjetnosti, da je njena dejavnost lahko zlorabljen za pranje denarja ali financiranje terorizma in kriterije, na podlagi katerih bo določeno stranko, poslovno razmerje, finančni instrument ali transakcijo mogoče opredeliti kot bolj ali manj tvegano z vidika pranja denarja ali financiranja terorizma, vključno z opredelitvijo posledic ter ukrepov za učinkovito obvladovanje takšnih tveganj. Pri pripravi analize tveganja organizacija upošteva naslednje usmeritve:

1. organizacija pri opredelitvi kategorije tveganosti obvezno izhaja iz kriterijev tveganosti, določenih v poglavju 5.5. teh smernic, na podlagi katerih ob izvajanju ukrepov pregleda stranke določeno stranko, poslovno razmerje, finančni instrument ali transakcijo razvrsti v eno od kategorij tveganosti, opredeljeno v poglavju 5.6. teh smernic;
2. organizacija pri opredelitvi kategorije tveganosti lahko ne glede na kriterije tveganosti, določene v teh smernicah, v skladu s svojo politiko obvladovanja tveganj posamezno stranko, poslovno razmerje, finančni instrument ali transakcijo sama opredeli kot visoko tvegano za pranja denarja ali financiranje terorizma in opravi poglobljen pregled stranke;
3. organizacija pri opredelitvi kategorije tveganosti strank, poslovnih razmerij, finančnih instrumentov ali transakcij, ki so na podlagi ZPPDFT ter smernic opredeljene kot visoko tvegane pod nobenim pogojem ne sme obravnavati kot srednje (povprečno) ali neznatno tvegane, prav tako ne sme v nasprotju z določili ZPPDFT in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisov ter smernic sama razširiti kroga strank, poslovnih razmerij, finančnih instrumentov ali transakcij, ki jih bo obravnavala kot neznatno tvegane.

5.4 Priprava ocene tveganja

5.4.1 Začetno ugotavljanje tveganja

Organizacija mora na podlagi izdelane analize tveganja pripraviti oceno tveganosti posamezne stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije, in sicer neposredno pred sklenitvijo poslovnega razmerja ali izvršitvijo transakcije iz prvega odstavka 8. člena ZPPDFT (t.i. začetno ugotavljanje tveganja) po naslednjih fazah:

1. ugotavljanje istovetnosti stranke z zbiranjem zahtevanih podatkov o stranki, poslovnem razmerju, finančnem instrumentu ali transakciji in drugih podatkov, ki jih organizacija potrebuje za pripravo ocene tveganosti;
2. presoja pridobljenih podatkov z vidika kriterijev tveganosti za pranje denarja ali financiranje terorizma (ugotavljanje tveganj);
3. določitev ocene tveganosti stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije, ki mora temeljiti na predhodno izdelani analizi tveganja, z razvrstitvijo stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije v eno od kategorij tveganosti;
4. izvedba pregleda stranke (običajni, poglobljen ali poenostavljen pregled);
5. sklenitev poslovnega razmerja oziroma izvršitev transakcije.

5.4.2 Naknadno ugotavljanje tveganja

Organizacija v okviru ukrepov rednega spremljanja poslovnih aktivnosti stranke ponovno preveri tudi utemeljenost začetne ocene tveganosti stranke ali poslovnega razmerja, ki ga ima pri organizaciji sklenjenega takšna stranka, in pripravi novo oceno tveganosti (t.i. naknadno ugotavljanje tveganja). Organizacija naknadno preveri utemeljenost začetne ocene tveganosti določene stranke ali poslovnega razmerja tudi v naslednjih primerih:

1. če se bistveno spremenijo okoliščine, na katerih temelji ocena tveganosti posamezne stranke ali poslovnega razmerja, oziroma če se spremenijo okoliščine, ki so bistveno vplivale na umestitev določene stranke ali poslovnega razmerja v določeno kategorijo tveganosti;
2. če organizacija podvomi v resničnost podatkov, na podlagi katerih je pripravila oceno tveganost posamezne stranke ali poslovnega razmerja.

5.5 Kriteriji za določitev kategorij tveganosti stranke

Pri določanju ocene tveganosti določene stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije organizacija sledi naslednjim usmeritvam in obvezno upošteva naslednje štiri kriterije:

1. vrsto, poslovni profil in strukturo stranke;
2. geografsko poreklo stranke;
3. naravo poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije;
4. pretekle izkušnje organizacije s stranko.

Organizacija lahko poleg kriterijev, navedenih v prejšnjem odstavku, pri določanju stopnje tveganosti določene stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije posebej upošteva tudi druge kriterije kot so:

1. velikost, struktura in dejavnost organizacije vključno z obsegom, strukturo in kompleksnostjo poslov, ki jih organizacija opravlja na trgu,
2. statusna in lastniška struktura stranke,
3. navzočnost/nenavzočnost stranke pri sklepanju poslovnega razmerja ali izvajanju transakcije,
4. izvor sredstev, ki so predmet poslovnega razmerja ali transakcije v primeru strank, ki po kriterijih iz ZPPDFT sodijo med politično izpostavljene osebe;
5. namen sklenitve poslovnega razmerja ali izvršitve transakcije;
6. strankino poznavanje finančnih instrumentov ter njene izkušnje oziroma znanja s tega področja,
7. druge informacije, ki nakazujejo, da je stranka, poslovno razmere, finančni instrument ali transakcija lahko bolj tvegana.

5.6 Kategorije tveganosti strank

Glede na kriterije tveganosti je mogoče stranke, poslovna razmerja, finančne instrumente in transakcije umestiti v štiri poglavitne kategorije tveganosti, in sicer: 1. izredno visoko tveganje, zaradi česar je poslovanje s stranko prepovedano, 2. visoko tveganje, 3. srednje (povprečno) tveganje in 4. neznatno tveganje.

5.6.1 Prepoved poslovanja s stranko

Kot stranke, s katerimi je zaradi neposredne in velike nevarnosti za pranje denarja ali financiranje terorizma poslovanje prepovedano se upoštevajo:

- a. **stranke (fizične ali pravne osebe ter drugi subjekti), ki se nahajajo na seznamu oseb, zoper katere so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov ali Evropske unije,** (med relevantne ukrepe štejejo zlasti t.i. finančne sankcije, ki vključujejo zamrznitev sredstev na računih in/ali prepoved razpolaganja s premoženjem (ekonomskimi viri), vojaški embargo, ki pomeni prepoved prometa z orožjem s subjektom ipd. (glej prilogo 5);

- b. **stranke s prebivališčem ali sedežem v entiteti, ki ni subjekt mednarodnega prava, oziroma ni mednarodno priznana kot država** (takšna entiteta daje možnost fiktivne registracije pravne osebe, omogoča izdajo fiktivnih identifikacijskih dokumentov ipd.).

Prepoved izvajanja transakcij in sklepanja poslovnih razmerij velja tudi v primeru:

- a. transakcij, ki bi bile namenjene osebam oziroma subjektom, zoper katere so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN ali Evropske unije;
- b. transakcij, ki bi jih stranka izvršila v imenu in za račun osebe ali subjekta, zoper katerega so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN ali Evropske unije;
- c. poslovnih razmerij, ki bi bila sklenjena v korist osebe ali subjekta, ki se nahaja na seznamu oseb in subjektov, zoper katere so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN ali Evropske unije.

5.6.2 Visoko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma

5.6.2.1 Vrsta, poslovni profil ali struktura stranke

Kot stranke, ki predstavljajo visoko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma se upoštevajo:

1. pri fizičnih osebah:

- a. **stranka je tuja politično izpostavljena oseba**, torej oseba, ki deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju ter ima stalno prebivališče v kateri koli drugi državi, in sicer:
 - i) voditelji oziroma voditeljice držav, predsedniki oziroma predsednice vlad, ministri in njihovi namestniki oziroma pomočniki;
 - ii) izvoljeni predstavniki zakonodajnih teles;
 - iii) člani oziroma članice vrhovnih in ustavnih sodišč ter drugih sodnih organov na visoki ravni, zoper odločitve katerih, razen v izjemnih primerih, ni mogoče uporabiti rednih ali izrednih pravnih sredstev;
 - iv) člani oziroma članice računskih sodišč in svetov centralnih bank;
 - v) veleposlaniki oziroma veleposlanice, odpravniki oziroma odpravnice poslov in visoki častniki oziroma častnice oboroženih sil;
 - vi) člani oziroma članice upravnih ali nadzornih organov podjetij, ki so v večinski lasti države;
- b. **stranka je ožji družinski član tuje politično izpostavljene osebe**: zakonec ali zunajzakonski partner, starš otrok, zakonec ali zunajzakonski partner otroka tuje politično izpostavljene osebe;
- c. **stranka je ožji sodelavec politično izpostavljene osebe**, torej vsaka fizična oseba, ki ima skupni dobiček iz premoženja ali sklenjenega poslovnega razmerja ali ima katere koli druge tesne poslovne stike;
- d. **stranka ni osebno navzoča pri ugotavljanju in preverjanju istovetnosti v organizaciji** (za osebno navzočnost stranke v organizaciji se šteje, če je stranka ali njen zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec (če gre za zastopanje pravne osebe) pri preverjanju svoje istovetnosti osebno fizično navzoč pri organizaciji ob predložitvi

uradnega osebnega dokumenta, na podlagi katerega organizacija potrdi njegovo istovetnost).

2. pri pravnih osebah:

- a. **stranka je tuja pravna oseba, ki ne opravlja ali ne sme opravljati trgovske, proizvodne ali druge dejavnosti v državi, v kateri je registrirana** (gre za pravno osebo s sedežem v državi, ki je znana kot off-shore finančni center, in za katero veljajo določene omejitve pri neposrednem izvajanju registrirane dejavnosti v tej državi);
- b. **stranka je fiduciarna ali druga podobna družba tujega prava z neznanimi oziroma prikritimi lastniki ali upravljavci** (gre za družbe tujega prava, ki nudijo opravljanje skrbniških storitev za tretje osebe oziroma družbe, ustanovljene na podlagi pravnega razmerja med ustanoviteljem in upravljavcem, ki upravlja z zaupanim premoženje ustanovitelja v korist določenih oseb t.i. koristnikov ali beneficiarjev, ali za druge določene namene (od zasebnih, pridobitnih do splošno-koristnih oziroma nepridobitnih);
- c. **stranka ima zapleteno statusno strukturo ali kompleksno verigo lastništva** (zapletena statusna struktura ali kompleksna veriga lastništva otežuje ali onemogoča ugotavljanje dejanskega lastnika stranke oziroma tiste osebe, ki posredno zagotavlja premoženjska sredstva, na podlagi katerih ima možnost nadzorovati, usmerjati ali drugače bistveno vplivati na odločitve uprave ali drugega poslovnega organa stranke pri odločanju o financiranju in poslovanju);
- d. **stranka je finančna organizacija**, ki za opravljanje svoje dejavnosti ne potrebuje oziroma ni dolžna pridobiti licence pristojnega nadzornega organa, oziroma v skladu z matično zakonodajo ni subjekt ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, kot jih določa Direktiva 2005/60/ES;
- e. **stranka je neprofitna organizacija** (ustanova, društvo ali druga pravna oseba oziroma subjekt, ustanovljen za splošno-koristne, dobrodne ali druge nepridobitne namene, verske skupnosti, neprofitna združenja, ipd.) in izpolnjuje enega od naslednjih pogojev:
 1. ima sedež v državi, ki je splošno znana kot off-shore finančni center,
 2. ima sedež v državi, ki je splošno znana kot finančni oziroma davčni raj,
 3. ima sedež v državi, ki ni članica Evropske unije ali podpisnica Sporazuma o ustanovitvi EGS oziroma državi, ki v skladu s pravilnikom iz 25/5. člena ZPPDFT ne sodi med enakovredne tretje države,
 4. med njenimi člani ali ustanovitelji je fizična ali pravna oseba, ki je rezident katere od držav iz prejšnjih točk.
- f. **stranka je pravna oseba, ustanovljena z izdajo delnic na prinosnika;**
- g. **stranka je pravna oseba, katere zakoniti zastopnik, pooblaščenec ali dejanski lastnik je tuja politično izpostavljena oseba, ali pa je ožji družinski član ali ožji sodelavec zakonitega zastopnika, pooblaščenca ali dejanskega lastnika pravne osebe tuja politično izpostavljena oseba.**

5.6.2.2 Geografski položaj stranke

Kot stranke, ki predstavljajo visoko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma se upoštevajo stranke s stalnim ali začasnim prebivališčem oziroma sedežem v:

- a. **državi, ki ni članica Evropske unije ali podpisnica Sporazuma o ustanovitvi EGS oziroma državi, ki v skladu s pravilnikom iz 25/5. člena ZPPDFT ne sodi med enakovredne tretje države,**
- b. **državi, ki je na podlagi ugotovitev pristojnih mednarodnih organizacij znana po proizvodnji surovin za prepovedane droge** (aktualen seznam navedenih držav se nahaja na spletni strani Urada - http://www.uppd.gov.si/si/vsebinska_podrocja/seznam_drzav);
- c. **državi, ki je na podlagi ugotovitev pristojnih mednarodnih organizacij znana po visoki stopnji organiziranega kriminala zlasti korupcije, trgovine z orožjem, trgovine z belim blagom ali po kršitvah človekovih pravic** (glej prilogo 6);
- d. **državi, ki po podatkih mednarodne organizacije Financial Action Task Force sodi med t.i. nekooperativne države ali teritorije** (gre za države oziroma teritorije, ki po oceni FATF nimajo primerne zakonodaje na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja ali financiranja terorizma, nadzor države nad finančnimi institucijami ne obstaja ali je neprimeren, ustanavljanje ali delovanje finančnih institucij je mogoče brez odobritve ali registracije s strani pristojnih državnih oblasti, država spodbuja odpiranje anonimnih računov oziroma drugih anonimnih finančnih instrumentov, pomanjkljiv je sistem zaznavanja in sporočanja sumljivih transakcij, zakonodaja ne pozna obveznosti ugotavljanja dejanskega lastnika, mednarodno sodelovanje je neučinkovito ali ga ni. Aktualen seznam navedenih držav se nahaja na spletni strani Urada - http://www.uppd.gov.si/si/vsebinska_podrocja/seznam_drzav);
- e. **državi, zoper katero so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Organizacije združenih narodov ali Evropske unije,** med katere sodijo zlasti popolna ali delna prekinitev ekonomskih odnosov, železniških, pomorskih, zračnih, poštnih, telegrafskih, radijskih in drugih komunikacijskih sredstev, pretrganje diplomatskih odnosov, vojaški embargo, potovalni embargo ipd. (glej prilogo 4);
- f. **državi, ki je splošno znana kot finančni oziroma davčni raj** (za te države je pglavitna značilnost v tem, da omogočajo popolno ali delno oprostitev obveznosti plačila davka oziroma je davčna stopnja bistveno nižja v primerjavi z drugimi državami, države navadno nimajo sklenjenega dogovora o izogibanju dvojnega obdavčenja oziroma morebitnega dogovora ne upoštevajo, zakonodaja teh držav omogoča oziroma zahteva striktno upoštevanje bančne in poslovne tajnosti, zagotovljene so hitre, diskretne in poceni finančne storitve. Aktualen seznam navedenih držav se nahaja na spletni strani Urada - http://www.uppd.gov.si/si/vsebinska_podrocja/seznam_drzav).
- g. **državi, ki je splošno znana kot off-shore finančni center** (za te države je pglavitna značilnost v tem, da določajo omejitve pri neposrednem izvajanju registrirane dejavnosti poslovnih subjektov v državi, zagotavljajo visoko stopnjo bančne in poslovne tajnosti, izvaja se liberalna kontrola nad zunanje trgovinskim poslovanjem, zagotovljene so hitre, diskretne in ugodne finančne storitve in storitve registracije pravnih oseb, značilnost teh držav pa je tudi, da imajo pogosto pomanjkljivo zakonodajo na področju

preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. Aktualen seznam navedenih držav se nahaja na spletni strani Urada - http://www.uppd.gov.si/si/vsebinska_podrocja/seznam_drzav;

- h. državi, od koder prihajajo osebe povezane s terorizmom in financiranjem terorizma** (aktualen seznam navedenih držav se nahaja na spletni strani Urada - http://www.uppd.gov.si/si/vsebinska_podrocja/seznam_drzav);

Kot pristojne mednarodne organizacije za spremljanje učinkovitosti in skladnosti izvajanja ukrepov na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma z uveljavljenimi mednarodnimi standardi organizacije štejejo naslednje mednarodne organizacije:

- a. Evropsko centralno banko (ECB),
- b. Odbor Evropske komisije za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma (MLCC),
- c. Mednarodno projektno skupino za finančno ukrepanje (FATF oziroma GAFI),
- d. Mednarodni denarni sklad (IMF),
- e. Svetovno banko (WB),
- f. Mednarodno združenje finančnih obveščevalnih enot, ki se ukvarjajo z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma - Financial Intelligence Units (Egmont Group),
- g. Posebni odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ter financiranja terorizma (MONEYVAL),
- h. Mednarodno združenje nadzornikov trga vrednostnih papirjev (IOSCO) ter
- i. Samostojno in neodvisno združenje nadzornikov trga vrednostnih papirjev držav članic Evropske Unije (CESR).

5.6.2.3 Poslovna razmerja, finančni instrumenti in transakcije

Kot poslovna razmerja, ki lahko predstavljajo visoko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma, se upoštevajo:

- a. poslovna razmerja, ki vključujejo stalna ali večja vplačila denarnih sredstev z računa stranke, odprtega pri kreditni ali finančni instituciji v državi, ki ni članica Evropske unije oziroma podpisnica Sporazuma o ustanovitvi EGS ali državi, ki v skladu s pravilnikom iz 25/5. člena ZPPDFT ne sodi med enakovredne tretje države, oziroma poslovna razmerja, ki vključujejo večja izplačila denarnih sredstev na račun stranke, odprt pri kreditni ali finančni instituciji v državi, ki ni članica Evropske unije ali podpisnica Sporazuma o ustanovitvi EGS ali državi, ki v skladu s pravilnikom iz 25/5. člena ZPPDFT ne sodi med enakovredne tretje države;
- b. poslovna razmerja, ki jih v svojem imenu in za račun stranke, kot skrbnik sklene oziroma opravi tuja kreditna, finančna ali druga fiduciarna institucija s sedežem državi, ki ni članica Evropske unije oziroma podpisnica Sporazuma o ustanovitvi EGS ali državi, ki v skladu s pravilnikom iz 25/5. člena ZPPDFT ne sodi med enakovredne tretje države;
- c. poslovna razmerja sklenjena brez osebne navzočnosti stranke pri organizaciji in v zvezi s katerimi niso izpolnjeni pogoji za izvedbo poenostavljenega pregleda;
- d. poslovna razmerja, sklenjena z uporabo kvalificiranih digitalnih spletnih potrdil oziroma drugih e-produktov.

Kot finančni instrumenti, ki predstavljajo visoko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma se upoštevajo vsi prenosljivi instrumenti, ki se glasijo na prinosnika, pa tudi prenosljivi instrumenti, izdani na prinosnika ali v korist fiktivnega prejemnika, indosirani brez omejitev ali v drugih oblikah, ki dopuščajo prenos naslova ob predaji ter vsi drugi nepopolni instrumenti, ki so sicer podpisani, vendar brez navedbe imena prejemnika plačila.

Kot transakcije, ki predstavljajo visoko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma, se upoštevajo:

- a. vplačila denarnih sredstev z računa stranke oziroma izplačila denarnih sredstev na račun stranke, ki je različen od računa, ki ga je stranka navedla ob ugotavljanju istovetnosti oziroma preko katerega običajno posluje ali je poslovala (še posebej če gre za čezmejne transakcije),
- b. transakcije, namenjene osebam s prebivališčem ali sedežem v državi, ki je znana kot finančni oziroma davčni raj,
- c. transakcije, namenjene osebam s prebivališčem ali sedežem v državi, ki je znana kot off-shore finančni center,
- d. transakcije, namenjene neprofitni organizaciji, ki ima sedež v državi, ki je splošno znana kot off-shore finančni center, državi, ki je splošno znana kot finančni oziroma davčni raj ali državi, ki ni članica Evropske unije oziroma podpisnica Sporazuma o ustanovitvi EGS oziroma državi, ki v skladu s pravilnikom iz 25/5. člena ZPPDFT ne sodi med enakovredne tretje države.

5.6.2.4 Pretekle izkušnje organizacije s stranko

Stranke, ki glede na izkušnje organizacije predstavljajo visoko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma se upoštevajo:

- a. osebe, v zvezi s katerimi je Urad organizaciji v zadnjih treh letih izdal zahtevo za predložitev podatkov v skladu s 54. členom ZPPDFT,
- b. osebe, v zvezi s katerimi je Urad organizaciji v zadnjih treh letih izdal odredbo o začasni ustavitvi transakcije,
- c. osebe, v zvezi s katerimi je Urad organizaciji v zadnjih treh letih izdal zahtevo za tekoče spremljanje finančnega poslovanja,
- d. osebe, katerih podatke je organizacija v zadnjih treh letih na podlagi tretjega odstavka 38. člena ZPPDFT sporočila Uradu, ker so v zvezi s to osebo ali transakcijo, ki jo je ta oseba opravljala, obstajali razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma.

5.6.3 Srednje (povprečno) tveganje za pranje denarja

Organizacija obravnava kot srednje (povprečno) tvegano tisto stranko, poslovno razmerje, finančni instrument ali transakcijo, ki jo glede na kriterije iz teh smernic ni mogoče umestiti med visoko ali neznatno tvegano. Organizacija v tem primeru postopa v skladu z določili ZPPDFT, ki ureja običajen pregled stranke.

5.6.4 Neznatno tveganje za pranje denarja in financiranje terorizma

Kot stranko, ki predstavlja neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma organizacije lahko obravnavajo samo:

- a. banko, hranilnico, pošto, družbo za upravljanje investicijskih skladov, ustanovitelja in upravljavca vzajemnih pokojninskih skladov, pokojninsko družbo ali borznoposredniško družbo, ki ima sedež v Republiki Sloveniji;

- b. drugo osebo s sedežem v Republiki Sloveniji, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja upravljanje investicijskih skladov, izvaja posamezne storitve ali posle upravljanja investicijskih skladov;
- c. drugo osebo s sedežem v Republiki Sloveniji, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg finančnih instrumentov, izvaja posamezne storitve v zvezi s finančnimi instrumenti;
- d. banko, hranilnico, pošto, družbo za upravljanje investicijskih skladov, ustanovitelja in upravljavca vzajemnih pokojninskih skladov, pokojninsko družbo ali borznoposredniško družbo, ki ima sedež v državi članici ali enakovredni tretji državi;
- e. banko države članice, ki ustanovi podružnico v Republiki Sloveniji oziroma je pooblaščen neposredno opravljati bančne storitve v Republiki Sloveniji;
- f. podružnico banke tretje države, ustanovljeno v Republiki Sloveniji;
- g. družbo za upravljanje investicijskih skladov države članice, ki ustanovi podružnico v Republiki Sloveniji oziroma je pooblaščen neposredno opravljati storitve upravljanja investicijskih skladov v Republiki Sloveniji;
- h. podružnico družbe za upravljanje investicijskih skladov tretje države, ustanovljeno v Republiki Sloveniji;
- i. borznoposredniško družbo države članice, ki ustanovi podružnico v Republiki Sloveniji oziroma je pooblaščen neposredno opravljati storitve v zvezi s finančnimi instrumenti v Republiki Sloveniji;
- j. podružnico borznoposredniške družbe tretje države, ustanovljeno v Republiki Sloveniji;
- k. družbo, katere finančni instrumenti so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu v eni ali več državah članicah v skladu z zakonodajo Evropske skupnosti;
- l. družbo s sedežem v tretji državi, katere finančni instrumenti so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu v državi članici ali tretji državi, v kateri ima družba sedež, pod pogojem, da v tej tretji državi veljajo enake zahteve po razkritju podatkov, kot jih opredeljuje zakonodaja Evropske skupnosti;
- m. državni organ: vlado, posamezna ministrstva, organe v njihovi sestavi, vladne službe, upravne enote;
- n. drugo osebo javnega prava, ki ni državni organ: javno agencijo, javni zavod, javni sklad, zbornico;
- o. organ lokalne samouprave;
- p. javni organ ali drugo javno telo, ki izvaja javna pooblastila na podlagi tujega pravnega reda ali mednarodnih aktov in hkrati izpolnjuje naslednje pogoje:
 1. pooblastila javnega organa izhajajo iz Pogodbe o Evropski uniji, pogodb o Skupnostih ali sekundarne zakonodaje Skupnosti,
 2. istovetnost javnega organa je mogoče zanesljivo preveriti iz javno dostopnih virov,
 3. javni organ opravlja dejavnost, ki je splošno znana in pregledna,

4. javni organ je v skladu z zakonodajo, ki ji je zavezan, dolžan redno opravljati revizijo poslovanja ali pa na drug način poskrbeti, da so njegovi računovodski postopki in izkazi pregledni oziroma zanj velja obveznost razkritja računovodskih izkazov v skladu s predpisi Skupnosti,
5. javni organ je odgovoren instituciji Skupnosti ali organom države članice oziroma obstajajo drugačni primerni postopki nadzora, ki zagotavljajo nadzor nad dejavnostjo stranke.

Primeri javnih organov, ki izpolnjujejo pogoje iz točke p. so med drugimi: institucije EU (Svet, Parlament, Komisija itd), finančni organi EU (Evropska centralna banka, Evropska investicijska banka), decentralizirani organi EU – agencije (agencije Skupnosti, agencije za skupno zunanjo in varnostno politiko, agencije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah, izvajalske agencije) ter njegove podružnice, če se je izpolnjevanje obveznosti iz direktive 2005/60/ES razširilo tudi nanje.

- q. druga pravna oseba, ki ni javni organ ali javno telo, in hkrati izpolnjuje naslednje pogoje:
1. pravna oseba ne sodi med kreditne ali finančne institucije, revizor, računovodja ali davčni svetovalec, notar, odvetnik ali odvetniška družba, oseba, ki nudi podjetniške ali fiduciarne storitve, igralnica ali pravna oseba, ki trguje z blagom in prejema plačila v gotovini, ki znašajo 15.000 EUR ali več, opravlja pa finančno dejavnost, za katero obstaja velika verjetnost, da bo zlorabljena za pranje denarja ali financiranje terorizma,
 2. pravna oseba je v skladu z matično zakonodajo na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma zavezana za izvajanje ukrepov kot jih določa Direktiva 2005/60/ES;
 3. istovetnost pravne osebe je mogoče zanesljivo preveriti iz javno dostopnih virov,
 4. pravna oseba mora v skladu z nacionalno zakonodajo obvezno pridobiti dovoljenje za opravljanje finančnih dejavnosti (licenco), prav tako pa mora biti predpisan tudi odvzem dovoljenja, če pristojni organi v ustreznem postopku ugotovijo, da osebe, ki dejansko vodijo ali bodo vodile opravljanje dejavnosti stranke, ali osebe, ki so dejanski lastniki stranke, niso ustrezne,
 5. pravna oseba je pod nadzorom pristojnih inšpekcijskih organov,
 6. pravna oseba je v skladu z nacionalno zakonodajo, ki ureja področje odkrivanja in preprečevanja pranja denarja, lahko subjekt ustreznih upravnih in prekrškovnih postopkov.

Primeri strank, ki izpolnjujejo pogoje iz točke q. so med drugim klasične zavarovalnice in pozavarovalnice.

6. PREGLED STRANKE

6.1 Redni pregled stranke

6.1.1 Splošno

Pregled stranke je ključni preventivni element v sistemu odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Namen izvajanja ukrepov pregleda stranke je na verodostojen način ugotoviti in potrditi resnično identiteto stranke. Pregled stranke obsega: ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke, ugotavljanje dejanskega lastnika stranke, če je stranka pravna oseba ter pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov, ki jih določa ZPPDFT.

Zakon izhaja iz temeljne predpostavke, da določene stranke, poslovna razmerja, finančni instrumenti ali transakcije predstavljajo večje, druge manjše tveganje z vidika zlorab za pranje denarja in financiranje terorizma. Zato ZPPDFT za določene primere zahteva posebej stroge postopke za poznavanje in preverjanje strank ali omogoča poenostavljene ukrepe za poznavanje in preverjanje strank. ZPPFT tako uvaja poleg običajnega pregleda stranke še dve različici pregleda stranke, in sicer poglobljen pregled stranke v primerih, ko obstaja visoko tveganje za pranje denarja, in poenostavljen pregled stranke, ki je dopusten le v primerih, ko obstaja neznatno tveganje za pranje denarja.

Organizacija ugotovi in preveri istovetnost stranke na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov (z vpogledom v ustrezen identifikacijski dokument, kot je uradni osebni dokument, originalni ali overjeni izpis iz sodnega in drugega javnega registra, kvalificirano digitalno potrdilo, itd.). Organizacija ugotovi in preveri istovetnost stranke na dva načina, in sicer **neposredno** v osebni navzočnosti stranke ali njenega zakonitega zastopnika oziroma drugega pooblaščenca (samo, če gre za stranko, ki je pravna oseba !!!) pri organizaciji ali **posredno** preko tretje osebe oziroma z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila.

6.1.2 Obveznost pregleda stranke

Organizacija opravi pregled stranke:

- a. **pri sklepanju poslovnega razmerja s stranko** (kot sklenitev poslovnega razmerja se šteje vsak poslovni ali drug pogodbeni odnos, ki ga stranka sklene ali vzpostavi pri organizaciji in je povezan z opravljanjem dejavnosti organizacije, npr. pogodba o opravljanju investicijskih storitev, pogodba o borznem posredovanju, pogodba o gospodarjenju s finančnimi instrumenti, pristop stranke k pravilom upravljanja vzajemnega sklada družbe za upravljanje. Izjema, ki jo je določil ZPPDFT je, da se pristop k pravilom upravljanja drugega vzajemnega sklada iste družbe za upravljanje ne šteje več za sklenitev novega poslovnega razmerja. Enako tudi pri preoblikovanju investicijskega sklada v podsklad krovnega sklada ne gre za novo poslovno razmerje.)
- b. **pri vsaki transakciji v vrednosti 15.000 EUR ali več, ne glede na to, ali poteka posamično ali z več transakcijami, ki so med seboj očitno povezane** (kot transakcije, ki so med seboj očitno povezane lahko štejemo:
 - ii. dve ali več zaporednih med seboj ločenih transakcij, ki skupaj presežejo znesek 15.000 EUR in jih posamezna stranka izvrši v korist iste tretje osebe za isti namen,
 - iii. dve ali več transakcij, ki skupaj presežejo znesek 15.000 EUR in jih izvrši več oseb, ki so med seboj sorodstveno ali kapitalsko povezane, v korist iste tretje osebe za isti namen.
- c. **pri dvomu o verodostojnosti in ustreznosti predhodno dobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke;**
- d. **vedno kadar v zvezi s transakcijo ali stranko obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na vrednost transakcije.**

V kolikor organizacija s stranko sklepa dodatno poslovno razmerje ali na podlagi že obstoječega poslovnega razmerja izvaja transakcije v vrednosti 15.000 eurov ali več, organizacija pridobi le manjkajoče podatke iz prvega in drugega odstavka 21. člena ZPPDFT, ob pogoju, da je organizacija predhodno opravila pregled stranke na način, kot to določa 7. člen ZPPDFT in da je v okviru rednega spremljanja poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri organizaciji, zagotovila ustrezno preverjanje in posodabljanje predhodno pridobljenih listin in podatkov o stranki.

Na tem mestu velja še opomniti, da se prehodi med podskladi istega krovnega sklada ne obravnavajo kot transakcija v smislu ZPPDFT.

6.1.3 Neizpolnitev ter opustitev obveznosti pregleda stranke

V primeru, ko istovetnosti stranke ni mogoče ugotoviti, ali ko organizacija utemeljeno podvomi v resničnost in verodostojnost podatkov oziroma listin in dokumentacije, s katerimi stranka izkazuje svojo istovetnost, pa tudi v situacijah, ko stranka ni pripravljena ali ne kaže pripravljenosti sodelovati z organizacijo pri zagotavljanju resničnih in popolnih podatkov, ki jih organizacija zahteva v okviru pregleda stranke, ZPPDFT v 11. členu sklenitev poslovnega razmerja ali izvršitev transakcije izrecno prepoveduje. Organizacija v takšnem primeru ne sme skleniti poslovnega razmerja ali opraviti transakcije oziroma mora že obstoječe poslovno razmerje prekiniti in preučiti možnost, da v skladu s tretjim odstavkom 38. člena ZPPDFT Uradu sporoči podatke o stranki oziroma transakciji.

Tako torej v primerih, ko gre za novo stranko in slednja zavrne zahtevo organizacije oziroma ne zagotovi zahtevanih manjkajočih podatkov, organizacija v skladu z ZPPDFT ne sme skleniti novega poslovnega razmerja oziroma izvršiti izplačila v vrednosti 15.000 eurov ali več, če gre za enkratni posel. Ob navedenem se organizaciji priporoča, da izmikanje posredovanju ali neuspešno pridobivanje zakonsko zahtevanih podatkov in relevantne dokumentacije presodi tudi z vidika morebitnih razlogov za sumljivo poslovanje in tovrstne primere prijavi Uradu, ki bo nato na podlagi svojih pristojnosti ustrezno proučil zadevo.

Tudi če gre za obstoječo stranko, za katero organizacija ni uspela pridobiti ključnih podatkov, je potrebno nezagotavljanje zahtevanih podatkov proučiti z vidika sumljivega poslovanja in o tem poročati Uradu. Odločitev o prekinitvi oziroma zamrznitvi obstoječega poslovnega razmerja (podlago za prekinitve poslovnega razmerja predstavlja 11. člen ZPPDFT, uporaba katerega v razmerju do npr. ZISDU-1 kot *lex specialis* prevlada) pa je v tem primeru poslovna odločitev organizacije upoštevajoč naravo oziroma okoliščine sklenjenega poslovnega razmerja (npr. gre za pasivne imetnike investicijskih kuponov vzajemnih skladov, pridobljenih z lastniškimi certifikati). Organizaciji se v danih primerih priporoča, da takšno stranko obravnava kot bolj tvegano stranko, kar zahteva večjo skrbnost pri spremljanju njenih poslovnih aktivnosti, oziroma da se v skladu s svojo poslovno politiko odloči, ali je tveganje še sprejemljivo in bo poslovni odnos nadaljevala, ali pa je tveganje previsoko in bo poslovni odnos prekinila oziroma zamrznila. Organizacija v navedenih primerih zagotovi ustrezno evidenco, iz katere je jasno razvidno, da je bila tovrstna presoja opravljena in da je bila v zvezi s tem sprejeta ustrezna odločitev.

Opustitev ukrepa pregleda stranke je mogoča samo izjemoma, in sicer v primerih in pod pogoji, ki jih določa ZPPDFT v 12. členu. Ob tem morajo organizacije upoštevati, da morebitne izjeme glede opustitve pregleda stranke niso dopustne, če v posameznem primeru v zvezi s stranko ali transakcijo obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma.

6.2 Poglobljen pregled stranke

Organizacije morajo v primerih, ko je v zvezi z določeno stranko, poslovnim razmerjem, finančnim instrumentom ali transakcijo podano večje tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma opraviti poglobljen pregled stranke. ZPPDFT posebej določa, da je kot visoko tvegana za pranje denarja ali financiranje terorizma potrebno glede na naravo

poslovnega razmerja šteti vsa kontokorentna bančna razmerja, poslovna razmerja, sklenjena s tujo politično izpostavljeno osebo ter poslovna razmerja, pri sklepanju katerih stranka ni osebno navzoča pri ugotavljanju in preverjanju istovetnosti v organizaciji ali pri tretji osebi iz 25. člena ZPPDFT. Za navedene primere je zakon posebej določil tudi obseg poglobljenega pregleda z opredelitvijo dodatnih ukrepov, ki jih mora organizacija pri tem sprejeti.

6.2.1. Poglobljen pregled tuje politično izpostavljene osebe

Tuja politično izpostavljena oseba predstavlja že po samem ZPPDFT visoko tvegano stranko, zato mora organizacija v vseh primerih, ko kot stranka oziroma njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec nastopa oseba, ki jo je glede na kriterije iz ZPPDFT in smernic mogoče opredeliti kot tujo politično izpostavljeno osebo, pred sklenitvijo poslovnega razmerja ali izvršitvijo transakcije iz 2. točke prvega odstavka 8. člena ZPPDFT opraviti poglobljen pregled takšne osebe. Politična izpostavljenost se ugotavlja tudi za dejanske lastnike stranke.

Poglobljen pregled stranke poleg ukrepa pregleda stranke iz 7. člena ZPPDFT zajema še obvezno izvedbo naslednjih dodatnih ukrepov, in sicer:

1. pridobitev podatka o izvoru sredstev in premoženja, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja oziroma transakcije,
2. obvezna pridobitev pisne odobritve nadrejene odgovorne osebe, in sicer pred sklenitvijo poslovnega razmerja s takšno stranko,
3. posebno skrbno spremljanje transakcije in druge poslovne aktivnosti, ki jih pri organizaciji izvaja tuja politično izpostavljena oseba po sklenitvi poslovnega razmerja.

Kot tuja politična izpostavljena oseba se po ZPPDFT obravnava vsaka fizična oseba, vključno z njenimi ožjimi družinskimi člani in ožjimi sodelavci, ki deluje, ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju ter ima stalno prebivališče v kateri koli drugi državi.

Podatek o tem, ali je določena oseba tuja politično izpostavljena oseba ali ne, organizacija pridobi iz posebne lastnoročno podpisane pisne izjave, ki jo stranka oziroma njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec izpolni pred sklenitvijo poslovnega razmerja ali izvršitvijo transakcije iz 2. točke prvega odstavka 8. člena ZPPDFT. Pisna izjava mora biti sestavljena v slovenskem in angleškem jeziku, organizacija pa jo mora predložiti v izpolnitev vsaki stranki oziroma njenemu zakonitemu zastopniku ali pooblaščenecu, ki ima stalno prebivališče v kateri koli drugi državi. Pisna izjava mora vključevati najmanj naslednje podatke:

1. osebno ime, naslov stalnega prebivališča ter datum in kraj rojstva stranke oziroma njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, ki sklepa poslovno razmerje ali izvaja transakcijo, pa tudi številko, vrsto in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta,
2. izjava o tem ali je stranka po kriterijih ZPPDFT tuja politično izpostavljena oseba ali ne,
3. podatke o tem za kakšno vrsto tuje politično izpostavljene osebe gre
 - I. stranka je fizična oseba, ki:
 - a) deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju ter ima stalno prebivališče v kateri koli drugi državi,
 - b) je ožji družinski član osebe pod točko I.a,
 - c) je ožji sodelavec osebe pod točko I.a,
 - II. stranka je pravna oseba:
 - a) katere dejanski lastnik, zakoniti zastopnik ali pooblaščenec deluje ali je v zadnjem letu deloval na vidnem javnem položaju ter ima stalno prebivališče v kateri koli drugi državi,

- b) ožji družinski član dejanskega lastnika, zakonitega zastopnika ali pooblaščenca je oseba, ki deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju ter ima stalno prebivališče v kateri koli drugi državi,
 - c) ožji sodelavec dejanskega lastnika, zakonitega zastopnika ali pooblaščenca je oseba, ki deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju ter ima stalno prebivališče v kateri koli drugi državi,
4. podatek o tem, koliko časa oseba, ki deluje, ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v kateri koli drugi državi, to funkcijo opravlja oziroma jo je opravljala,
 5. podatek o vrsti javne funkcije, ki jo oseba, ki deluje, ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v drugi državi članici ali tretji državi opravlja oziroma jo je opravljala (voditelj države, predsednik vlade, poslanec itd.),
 6. podatek o sorodstvenem razmerju, če je stranka ožji družinski član osebe, ki deluje, ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v drugi državi članici ali tretji državi,
 7. podatek o obliki in načinu poslovnega sodelovanja, če je stranka ožji sodelavec osebe, ki deluje, ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v drugi državi članici ali tretji državi,
 8. klavzulo, po kateri stranka dovoljuje organizaciji, da za namene preverjanja resničnosti podatkov, pridobljenih z izjavo, samostojno pridobiva in obdeluje podatke o stranki na podlagi vpogleda v javne ali druge dostopne evidence podatkov oziroma lahko podatke preverja tudi neposredno pri pristojnih organih katere koli druge države, pri konzularnih predstavništvi ali veleposlaništvih v Republiki Sloveniji oziroma pri slovenskem ministrstvu, pristojnem za zunanje zadeve,
 9. lastnoročni podpis stranke oziroma njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca.

V primeru dvoma v resničnost podatkov, pridobljenih z izjavo, organizacija podatke dodatno preveri z vpogledom v javne in druge njej dostopne evidence podatkov (organizacija sama presodi v kolikšni meri in v kakšnem obsegu bo kot verodostojne in za pregled stranke relevantne upoštevala komercialne sezname politično izpostavljenih oseb), lahko pa podatke preveri tudi pri pristojnih organih katere koli druge države, konzularnih predstavništvi ali veleposlaništvih v Republiki Sloveniji oziroma pri slovenskem ministrstvu, pristojnem za zunanje zadeve.

V primerih, ko ima stranka oziroma njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec stalno prebivališče v RS, pa organizaciji ni potrebno posebej pridobiti izjave o tem ali je stranka politično izpostavljena oseba, pač pa lahko organizacija na podlagi pridobljenih podatkov o stranki ter javno dostopnih informacij sama presodi, ali bi stranka lahko bila politično izpostavljena oseba.

6.2.2. Nenavzočnost stranke

V primeru, da stranka ali njen zakoniti zastopnik ob ugotavljanju in preverjanju istovetnosti pri sklepanju poslovnega razmerja ni osebno navzoč pri organizaciji ali pri tretji osebi iz 25. člena ZPPDFT, mora organizacija opraviti poglobljen pregled stranke.

Poglobljen pregled stranke poleg ukrepov iz prvega odstavka 7. člena ZPPDFT zajema še obvezno izvedbo enega od naslednjih dodatnih ukrepov, in sicer:

1. pridobivanje listin, podatkov ali informacij, na podlagi katerih organizacija dodatno preveri in potrdi verodostojnost identifikacijskih dokumentov in podatkov, s pomočjo katerih je bila ugotovljena in potrjena istovetnost stranke,

2. dodatno preverjanje pridobljenih podatkov o stranki v javnih in drugih dostopnih evidencah podatkov,
3. pridobitev ustreznih referenc s strani kreditne ali finančne institucije, pri kateri ima stranka sklenjeno določeno poslovno razmerje (npr. odprt račun), pri čemer je potrebno upoštevati, da kot kreditne ali finančne institucije v tem primeru lahko nastopajo samo tiste institucije, ki so v skladu z matično zakonodajo zavezane k upoštevanju standardov glede odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, kot so opredeljeni v Direktivi 2005/60/ES (kreditna ali finančna institucija iz države EU ali enakovredne tretje države),
4. dodatno preverjanje podatkov in informacij o stranki pri pristojnih državnih organih ali drugih pristojnih nadzornih institucijah v državi, v kateri ima stranka svoje prebivališče ali sedež,
5. vzpostavitev neposrednega stika s stranko po telefonu, obisk pooblaščenega osebe organizacije na domu oziroma sedežu stranke.

Ob sklenitvi poslovnega razmerja brez navzočnosti stranke na podlagi kvalificiranega digitalnega potrdila, mora organizacija v skladu z ZPPDFT sprejeti tudi ukrepe, s katerimi zagotovi, da stranka, pred izvajanjem nadaljnjih transakcij, opravi prvo plačilo na račun organizacije v breme računa, ki ga stranka v svojem imenu ali strankin zakoniti zastopnik v svojem imenu ali v imenu stranke odpre, ali ima odprtega pri eni od naslednjih kreditnih institucij:

1. banki s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je pridobila dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev,
 2. banki države članice, ki ustanovi podružnico na območju Republike Slovenije oziroma je upravičena neposredno opravljati bančne storitve na območju Republike Slovenije,
 3. podružnici banke tretje države, ki je pridobila dovoljenje Banke Slovenije za ustanovitev ter
 4. hranilnici s sedežem v Republiki Sloveniji, ki opravlja bančne storitve na podlagi dovoljenja Banke Slovenije,
- in, ki ga je stranka navedla na pristopni izjavi oziroma pogodbi o borznem posredovanju.

ZPPDFT dopušča ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke, ki je fizična oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, tudi na podlagi identifikacije z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila. Pri takšnem načinu ugotavljanja in preverjanja istovetnosti stranke je zaradi možnosti zlorabe identitete stranke za pranje denarja ali financiranje terorizma potrebno ravnati z največjo mero skrbnosti, tako da se z gotovostjo in na verodostojen način ugotovi in potrdi istovetnost imetnika kvalificiranega digitalnega potrdila na način kot ga določa ZPPDFT.

Preden se ugotovi in potrdi istovetnost stranke na podlagi kvalificiranega digitalnega potrdila, je potrebno:

1. preveriti morebiten obstoj omejitev v zvezi z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila stranke,
2. ugotoviti vse okoliščine povezane z verodostojnostjo izdanega kvalificiranega digitalnega potrdila kot so veljavnost kvalificiranega digitalnega potrdila stranke, veljavnost podpisanega zasebnega ključa, vsebino registra preklicanih kvalificiranih digitalnih potrdil ter izdajatelja kvalificiranih digitalnih potrdil, z vidika, ali gre za registriranega izdajatelja ali ne,
3. zahtevati, da ji registriran overitelj, če je to potrebno, predloži podatke o načinu, s katerim je ugotovil in preveril istovetnost stranke, ki je imetnik potrdila.

Organizacija lahko poslovno razmerje s stranko dokončno sklene šele, ko nedvoumno ugotovi in potrditi istovetnost imetnika kvalificiranega digitalnega potrdila ter pridobi vse zahtevane podatke, ki jih zahteva ZPPDFT.

6.2.3 Druge visoko tvegane stranke

ZPPDFT posebej določa, da se ukrepe poglobljenega pregleda stranke iz 30., 31. ali 32. člena ZPPDFT smiselno uporabi tudi v drugih primerih visoko tveganih strank, poslovnih razmerij, finančnih instrumentov ali transakcij. Kot smiselna uporaba predpisanih zakonskih ukrepov, se v skladu s temi smernicami šteje izvedba naslednjih ukrepov:

1. obvezna predhodna pisna odobritev sklenitve takšnega poslovnega razmerja ali izvršitve transakcije s strani nadrejene odgovorne osebe v organizaciji,
2. obvezna uporaba enega od naštetih ukrepov:
 - a. pridobivanje listin, podatkov ali informacij, na podlagi katerih organizacija dodatno preveri in potrdi verodostojnost identifikacijskih dokumentov in podatkov, s pomočjo katerih je bila ugotovljena in potrjena istovetnost stranke,
 - b. dodatno preverjanje pridobljenih podatkov o stranki v javnih in drugih dostopnih evidencah podatkov,
 - c. pridobitev ustreznih referenc s strani kreditne ali finančne institucije, pri kateri ima stranka sklenjeno določeno poslovno razmerje (npr. odprt račun), pri čemer je potrebno upoštevati, da kot kreditne ali finančne institucije v tem primeru lahko nastopajo samo tiste institucije, ki so v skladu z matično zakonodajo zavezane k upoštevanju standardov glede odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, kot so opredeljeni v Direktivi 2005/60/ES (kreditna ali finančna institucija iz države EU ali enakovredne tretje države),
 - d. dodatno preverjanje podatkov in informacij o stranki pri pristojnih državnih organih ali drugih pristojnih nadzornih inštitucijah v državi, v kateri ima stranka svoje prebivališče ali sedež,
 - e. vzpostavitev neposrednega stika s stranko po telefonu, obisk pooblaščenih oseb organizacije na domu oziroma sedežu stranke,
3. obvezno spremljanje transakcij in drugih poslovnih aktivnosti, ki jih pri organizaciji izvaja stranka.

6.3 Poenostavljen pregled stranke

V primerih, ko je tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma neznatno, ko so podatki o stranki, ki je pravna oseba, ali njenem dejanskem lastniku transparentni oziroma javno dostopni, ali ko obstaja na državni ravni ustrezen nadzor nad poslovanjem stranke, ZPPDFT določa možnost, da organizacija opravi poenostavljen pregled stranke. To pomeni, da organizacija v posameznem primeru ugotovi in preveri istovetnost stranke zgolj s pridobitvijo podatkov iz drugega odstavka 34. člena ZPPDFT, nabor katerih je manjši kot pri običajnem ali poglobljenem pregledu stranke, ter poskrbi za redno in skrbno spremljanje aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri organizaciji, v skladu z 22. členom ZPPDFT. Navzočnost zakonitega zastopnika ali pooblaščenca pravne osebe pri ugotavljanju istovetnosti ni zahtevana, prav tako tudi ni potrebno ugotavljanje dejanskega lastnika stranke.

Ker ZPPDFT dopušča, da organizacija opravi t.i. poenostavljen pregled stranke samo v primeru, če je stranka oseba iz prvega odstavka 33. člena, mora organizacija na podlagi prejetih podatkov o stranki in ocene tveganosti stranke za pranje denarja ali financiranje terorizma ugotoviti, ali stranka dejansko izpolnjuje pogoje, da jo lahko obravnava kot osebo iz prvega odstavka 33. člena oziroma skladno s temi smernicami predstavlja neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Organizacija ne sme skleniti poslovnega razmerja ali izvršiti transakcije preden ne ugotovi vseh dejstev, potrebnih za presojo dopustnosti izvedbe poenostavljenega pregleda stranke. Poenostavljen pregled stranke v nobenem primeru ni mogoč v primerih, ko je v zvezi s stranko ali transakcijo podan sum pranja denarja ali financiranja terorizma oziroma, če je stranka v skladu z oceno tveganja uvrščena v kategorijo visoko tveganih strank.

6.4 Pregled stranke preko tretje osebe

Organizacija lahko pri sklepanju poslovnega razmerja pod pogoji, ki jih določa ZPPDFT, pregled stranke zaupa tudi tretji osebi, pri čemer mora predhodno preveriti, ali tretja oseba, ki ji bo zaupala izvedbo pregleda stranke, izpolnjuje vse pogoje, predpisane v ZPPDFT.

Organizacija preveri izpolnjevanje pogojev tretje osebe na enega od sledečih načinov:

1. z vpogledom v javne ali druge dostopne evidence podatkov,
2. z vpogledom v listine in poslovno dokumentacijo, ki jih organizaciji posreduje tretja oseba ali
3. s pridobitvijo pisne izjave tretje osebe, s katero ta jamči organizaciji, da izpolnjuje zahtevane pogoje.

Po ZPPDFT med tretje osebe ne sodijo zunanji izvajalci ali zastopniki organizacij, ki jim je organizacija zaupala izvajanje dela svojih nalog na podlagi ustrezne pogodbe. Zunanje izvajalce in zastopnike, ki jih ni mogoče umestiti med samostojne zavezance za izvajanje ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja po 4. členu ZPPDFT se v skladu s preambulo Direktive 2005/60/ES obravnava kot sestavni del organizacije. Zunanji izvajalci oziroma zastopniki organizacij, ki niso neposredni zavezanci po ZPPDFT, izvajajo ukrepe odkrivanja in preprečevanja pranja denarja neposredno na podlagi sklenjene pogodbe z organizacijo, v kateri organizacija podrobno določi način in obseg izvajanja teh ukrepov. Organizacija, ki na podlagi pogodbe del svojih nalog, ki vključujejo tudi izvajanje ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma po ZPPDFT zaupa zunanjemu izvajalcu ali zastopniku, se s tem ne izključi iz odgovornosti za nadzor nad zakonitostjo in pravilnostjo izvedenih ukrepov (glede pregleda stranke, sporočanja podatkov o gotovinskih in sumljivih transakcijah, hrambe podatkov idr.), ki jih opravi zunanji izvajalec oziroma zastopnik.

7. IZVAJANJE UKREPOV ODKRIVANJA IN PREPREČEVANJA PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA V LASTNIH PODRUŽNICAH IN HČERINSKIH DRUŽBAH V VEČINSKI LASTI V TRETJIH DRŽAVAH

Organizacija mora vzpostaviti sistem vodenja enotne politike odkrivanja in preprečevanja pranja denarja. V ta namen mora posebej poskrbeti, da se v ZPPDFT predpisani ukrepi odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma glede pregleda stranke, sporočanja podatkov o sumljivih transakcijah, vodenja evidenc, notranje kontrole in upravljanja s tveganji, imenovanje pooblaščenca, hrambe podatkov in drugih pomembnih okoliščin, povezanih z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja ali financiranja terorizma v enakem oziroma podobnem obsegu izvajajo tudi v njenih podružnicah in hčerinskih družbah v njeni večinski lasti, ki imajo sedež v tretji državi.

V primeru, da je implementacija evropskih standardov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v delovanje podružnice ali hčerinske družbe v večinski lasti v izrecnem nasprotju z zakonodajo tretje države, v kateri ima sedež podružnica ali hčerinska družba v večinski lasti, mora organizacija o tem obvestiti Urad ter sprejeti ustrezne interne ukrepe za odpravo tveganj za pranje denarja ali financiranje terorizma, kot so npr.:

1. vzpostavitev dodatnih internih postopkov, ki preprečujejo oziroma zmanjšujejo možnost zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma,
2. izvajanje dodatne notranje kontrole nad poslovanjem organizacije na vseh ključnih področjih, ki so najbolj izpostavljena tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma,
3. vzpostavitev internih mehanizmov presoje tveganosti posameznih strank, poslovnih razmerij, finančnih instrumentov in transakcij v skladu s smernicami,
4. izvajanje stroge politike obravnave strank glede na njihovo tveganost in dosledno izvajanje ukrepov sprejetih na tej podlagi,
5. dodatno izobraževanje zaposlenih.

Poslovodstvo organizacije mora slediti tudi naslednjim usmeritvam:

1. poskrbeti, da so s politiko odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma seznanjene vse podružnice in hčerinske družbe v večinski lasti, ki imajo sedež v tretji državi, ter njihovi zaposleni;
2. preko vodstev podružnic in hčerinskih družb zagotoviti, da se interni postopki odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, sprejeti na podlagi ZPPDFT in smernic Agencije v čim večji meri vgradijo v poslovne procese podružnic oziroma hčerinskih družb;
3. izvajati stalen nadzor nad ustreznostjo in učinkovitostjo izvajanja ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ter financiranja terorizma v podružnicah in hčerinskih družbah, v večinski lasti, ki imajo sedež v tretji državi.

Podružnice in hčerinske družbe v večinski lasti, ki imajo sedež v tretji državi morajo najmanj enkrat letno matično organizacijo obvestiti o sprejetih ukrepih na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja zlasti glede pregleda stranke, izvajanja postopkov ocenjevanja analize tveganja, zaznavanja in sporočanja sumljivih transakcij, varstva in hrambe podatkov ter dokumentacije, vodenja evidenc o strankah, poslovnih razmerjih in transakcijah ipd..

8. SPREMLJANJE POSLOVNIH AKTIVNOSTI STRANKE

8.1 Namen spremljanja poslovnih aktivnosti stranke

Redno spremljanje poslovnih aktivnosti stranke je ključnega pomena za zagotavljanje učinkovitosti izvajanja predpisanih ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Namen spremljanja poslovnih aktivnosti je v ugotavljanju zakonitosti poslovanja stranke ter preverjanju ali so poslovne aktivnosti stranke skladne s predvideno naravo in namenom poslovnega razmerja, ki ga je stranka sklenila pri organizaciji, oziroma z njenim običajnim obsegom poslovanja. Spremljanje poslovnih aktivnosti stranke zajema v splošnem tri nivoje poslovanja stranke pri organizaciji, in sicer:

1. spremljanje in preverjanje skladnosti strankinega poslovanja s predvideno naravo in namenom poslovnega razmerja,

2. spremljanje in preverjanje skladnosti strankinega poslovanja z njenim običajnim obsegom poslovanja,
3. spremljanje veljavnosti pridobljenih listin in podatkov o stranki.

8.2 Ukrepi spremljanja poslovnih aktivnosti stranke

1. Za spremljanje in preverjanje skladnosti strankinega poslovanja s predvideno naravo in namenom poslovnega razmerja, ki ga je stranka sklenila pri organizaciji, se štejejo naslednji ukrepi:

- a. analiza podatkov o nakupu in/ali prodaji finančnih instrumentov oziroma drugih transakcij za določeno obdobje z namenom ugotoviti ali so v zvezi s posameznim nakupom ali prodajo finančnih instrumentov ali drugo transakcijo podane morebitne okoliščine za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Presoja sumljivosti temelji na kriterijih sumljivosti, določenih v seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja oziroma seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum financiranja terorizma.
- b. priprava nove ocene tveganosti stranke oziroma ažuriranje predhodne ocene tveganosti stranke.

2. Za spremljanje in preverjanje skladnosti strankinega poslovanja z njenim običajnim obsegom poslovanja, se štejejo naslednji ukrepi:

- a. spremljanje vrednosti nakupov in prodaj finančnih instrumentov oziroma drugih transakcij nad določenim zneskom – organizacija sama določi znesek, nad katerim bo spremljala poslovanje stranke, in sicer za vsako stranko posebej glede na kategorijo tveganosti, v katero le-ta sodi (za učinkovitejše izvajanje tega ukrepa organizacije lahko vzpostavijo tudi ustrezno IT podporo)
- b. analiza posameznega nakupa ali prodaje finančnega instrumenta oziroma druge transakcije z vidika sumljivosti za pranje denarja ali financiranje terorizma, če znesek prodaje ali nakupa preseže določeno vrednost. Analiza sumljivosti nakupov in prodaj finančnih instrumentov oziroma drugih transakcij temelji na kriterijih sumljivosti, določenih v seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja oziroma seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum financiranja terorizma.

3. Za spremljanje veljavnosti pridobljenih listin in podatkov o stranki, se štejejo naslednji ukrepi:

- a. preverjanje podatkov o firmi, naslovu, sedežu, dejanskem lastniku, osebnem imenu in stalnem ali začasnem prebivališču zakonitega zastopnika, preverjanje veljavnosti pooblastila iz 16/3. člena ZPPDFT ter ugotavljanje, ali je stranka postala tuja politično izpostavljena oseba v času trajanja poslovnega razmerja (če je stranka pravna oseba),
- b. v kolikor v imenu in za račun tuje pravne osebe nastopa podružnica, mora organizacija poleg podatkov pod točko a. pridobiti tudi podatke o naslovu in sedežu podružnice ter osebnem imenu in stalnem prebivališču zakonitega zastopnika te podružnice,
- c. ponovni pregled stranke, če obstaja dvom o verodostojnosti in ustreznosti predhodno pridobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke (če je stranka pravna oseba),

- d. preverjanje podatkov o stranki ali njenem zakonitem zastopniku v sodnem ali drugem javnem registru,
- e. preverjanje pridobljenih podatkov neposredno pri stranki ali njenem zakonitem zastopniku ali pooblaščenцу,
- f. preverjanje liste oseb, držav in drugih subjektov, za katere veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN in Evropske unije.

8.3 Obseg spremljanja poslovnih aktivnosti stranke

Organizacija je dolžna obseg in pogostost spremljanja poslovnih aktivnosti stranke prilagoditi oceni tveganosti posamezne stranke oziroma njeni umestitvi v določeno kategorijo tveganosti, ne glede na navedeno pa mora organizacija zagotoviti, da se pridobljene listine in podatki o stranki posodobijo najmanj po poteku petih let od zadnjega pregleda stranke, če slednja pri organizaciji izvaja transakcije. V kolikor stranka poslovnih aktivnosti (nakupov in prodaj finančnih instrumentov ali drugih transakcij) po sklenitvi poslovnega razmerja oziroma v daljšem časovnem obdobju pri organizaciji ne izvaja, organizacija ukrepe spremljanja poslovnih aktivnosti stranke izvede ob prvem naslednjem nakupu ali prodaji finančnih instrumentov ali drugi transakciji.

Upoštevajoč navedeno in določbo 22. člena ZPPDFT organizacija primeren obseg spremljanja poslovnih aktivnosti in zakonitosti poslovanja stranke natančneje opredeli v svojih internih aktih.

8.4 Obravnava neobičajnih transakcij

Organizacija mora v okviru spremljanja poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri njej, posebno pozornost posvetiti:

- transakcijam, ki imajo neobičajno sestavo,
- zapletenim in neobičajno visokim transakcijam,
- transakcijam brez jasno razvidnega ekonomskega ali pravno utemeljenega namena in
- transakcijam, ki niso v skladu ali so v nesorazmerju z običajnim oziroma pričakovanim poslovanjem stranke,

ter v navedenih primerih preučiti ozadje in namen teh transakcij v takšni meri, kot je to glede na dane okoliščine mogoče, svoje ugotovitve zabeležiti in ustrezno shraniti.

Pri obravnavanju neobičajnih transakcij je dolžna organizacija v skladu z določbo 22.a člena ZPPDFT posebno skrbnost nameniti strankam, poslovnim razmerjem ali transakcijam, ki so povezane z državami, v katerih ne veljajo ustrezni ukrepi za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja ter financiranja terorizma ali se le-ti ne izvajajo v zadostni meri.

Informacija o teh državah je objavljena na spletnih straneh Urada - http://www.uppd.gov.si/si/vsebinska_podrocja/seznam_drzav.

V praksi je torej kot neobičajne potrebno šteti predvsem tiste transakcije, ki ustrezajo zgoraj navedenim kriterijem, a jih upoštevajoč kriterije sumljivosti, določene v seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja oziroma seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum financiranja terorizma, še ni moč šteti za sumljive.

9. SPOROČANJE PODATKOV

9.1 Sporočanje podatkov o gotovinskih transakcijah

V primeru, da določena stranka pri organizaciji opravi gotovinsko transakcijo, ki presega vrednost 30.000 EUR, mora organizacija v skladu z ZPPDFT takoj po izvedbi transakcije oziroma najkasneje v treh delovnih dneh po opravljeni transakciji podatke o takšni transakciji sporočiti Uradu na obrazcu, ki je sestavni del Pravilnika o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja. Kot gotovinska transakcija se šteje vsak sprejem, izročitev oziroma zamenjava gotovine (bankovcev in kovancev) v vrednosti nad 30.000 EUR, ne glede na valuto, ki jo organizacija istočasno sprejme od osebe oziroma jo osebi izroči. Pri ugotavljanju višine gotovinske transakcije, ki jo je organizacija dolžna sporočiti Uradu, se sprejeta gotovina in izročena gotovina med seboj ne seštevata.

9.2 Sporočanje podatkov o sumljivih transakcijah

9.2.1 Kaj je sumljiva transakcija?

ZPPDFT ne določa definicije sumljive transakcije. Iz vsebine določb ZPPDFT je tako v splošnem mogoče kot sumljive obravnavati vse transakcije, ki so po svoji naravi, obsegu, zapletenosti, vrednosti ali povezanosti neobičajne oziroma nimajo jasno razvidnega ekonomskega ali pravno utemeljenega namena oziroma niso v skladu ali so v nesorazmerju z običajnim oziroma pričakovanim poslovanjem stranke, in druge okoliščine, ki so povezane s statusom ali drugimi lastnostmi stranke. Kot sumljive lahko opredelimo posamezne transakcije, stranke, pa tudi poslovna razmerja. Presoja sumljivosti določene stranke, transakcije ali poslovnega razmerja temelji na kriterijih sumljivosti, določenih v seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja oziroma seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum financiranja terorizma. Seznama sta temeljni vodili zaposlenim pri prepoznavanju sumljivih okoliščin, povezanih z določeno stranko, transakcijo, ki jo stranka izvaja ali poslovnim razmerjem, ki ga sklepa, zato morajo biti zaposleni z indikatorji seznanjeni in jih pri svojem delu tudi redno uporabljati. Pri presoji okoliščin sumljivosti je pooblaščenec za preprečevanje pranja denarja dolžan zaposlenim nuditi vso strokovno podporo.

Delavec organizacije, ki ugotovi obstoj razlogov za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, mora o tem nemudoma obvestiti pooblaščenca za preprečevanje pranja denarja ali njegovega namestnika. Organizacija uredi postopek prijave sumljivih transakcij med posameznimi organizacijskimi enotami in pooblaščenecem v skladu z naslednjimi usmeritvami:

1. podrobno določi način sporočanja podatkov (po telefonu, telefaksu, zavarovani elektronski poti ipd.),
2. opredeli vrsto podatkov, ki se sporočajo (podatki o stranki, razlogih za sum pranja denarja),
3. določi način sodelovanja organizacijskih enot s pooblaščenecem,
4. postopek ravnanja s stranko v primeru začasne zaustavitve transakcije s strani Urada,
5. opredeli vlogo odgovorne osebe organizacije pri prijavi sumljive transakcije,
6. prepoved razkritja podatkov o tem, da bo podatek, informacija ali dokumentacija sporočena Uradu,

7. ukrepe glede nadaljnjega poslovanja s stranko (začasna ustavitev poslovanja, prekinitve poslovnega razmerja, izvajanje ukrepa poglobljenega pregleda stranke ter podrobnejše spremljanje nadaljnjih poslovnih aktivnosti stranke ipd.).

9.2.2 Sporočanje podatkov Uradu

Organizacija mora v skladu z ZPPDFT sporočiti Uradu predpisane podatke vedno, kadar v zvezi s transakcijo ali stranko obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Obveznost sporočanja sumljivih transakcij po ZPPDFT ne velja samo za transakcije, ki jih je stranka zaključila, ampak tudi za vse nameravane transakcije, ki jih je stranka skušala opraviti, pa jih je zaradi določenega razloga opustila oziroma je od njih odstopila brez posebej utemeljenega razloga. Dolžnost sporočanja nastopi tudi v primeru, če organizacija pri sklepanju poslovnega razmerja ali izvršitvi transakcije ne more ugotoviti ali preveriti njene istovetnosti na način kot to določa ZPPDFT oziroma ne more ugotoviti dejanskega lastnika stranke ali pridobiti podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov, ki jih zahteva ZPPDFT.

Sporočilo o sumljivi transakciji mora biti posredovano Uradu praviloma pred izvedbo transakcije, v njem pa mora biti obvezno naveden tudi rok, v katerem naj bi se transakcija, ki je predmet sporočanja, opravila. V primeru predčasnega sporočanja organizacija lahko sporočilo posreduje Uradu po telefaksu ali telefonu, vendar mora biti Uradu poslano v pisni obliki najpozneje prvi naslednji delovni dan. Pogosto organizacija zaradi narave transakcije, bodisi iz razloga, ker ta sploh ni bila opravljena, ali drugih upravičenih razlogov, ne more ravnati po opisanem postopku, zato mora v tem primeru Uradu sporočiti podatke o transakciji takoj, ko je to mogoče, oziroma takoj ko zazna razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. V sporočilu mora posebej obrazložiti razloge, zaradi katerih ni ravnala po opisanem postopku.

10. IZOBRAŽEVANJE IN STROKOVNO USPOSABLJANJE

Organizacija mora zagotoviti redno strokovno usposabljanje in izobraževanje vsem delavcem, ki opravljajo naloge preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma oziroma vsem tistim, ki opravljajo določena naloge na delovnih mestih, ki so ali bi lahko bila posredno ali neposredno izpostavljena tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma, kot tudi vsem zunanjim izvajalcem in zastopnikom, ki jim je zaupala izvajanje dela svojih nalog na podlagi ustrezne pogodbe, razen če ti ne sodijo med samostojne zavezance za izvajanje ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja po 4. členu ZPPDFT.

Služba organizacije, pristojna za kadrovske zadeve, v sodelovanju s pooblaščenecem vsako koledarsko leto najpozneje do konca marca za tekoče leto pripravi program letnega strokovnega usposabljanja in izobraževanja na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. V programu posebej opredeli:

1. vsebino in obseg posameznih izobraževalnih programov,
2. cilje posameznega izobraževalnega programa,
3. način izvedbe posameznega izobraževalnega programa (predavanje, delavnice, vaje ipd.),
4. krog zaposlenih, ki jim bo posamezen izobraževalni program namenjen,
5. trajanje posameznega izobraževalnega programa.

V procese izobraževanja in usposabljanja je organizacija dolžna vključiti tudi vse delavce, ki se pri njej zaposlijo na novo. V ta namen organizacija pripravi poseben program strokovnega

usposabljanja in izobraževanja na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. Program mora obsegati najmanj seznanitev z obveznostmi pregleda stranke, tveganji za pranje denarja in financiranje terorizma, obveznostjo sporočanja predpisanih podatkov Uradu, indikatorji za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, zahtevami glede varstva in hrambe podatkov ter postopki, ki jih je za izvajanje ZPPDFT in smernic sprejela organizacija sama (interni pravilniki in navodila).

Redno strokovno usposabljanje in izobraževanje lahko v okviru posamezne organizacije opravljajo pooblaščenec, njegov namestnik oziroma druga strokovno usposobljena oseba, ki jo na predlog pooblaščenca določi poslovodstvo organizacije.

11. NOTRANJA KONTROLA IN UPRAVLJANJE S TVEGANJI

Organizacija vzpostavi redno, sistematično in neodvisno kontrolo pravilnosti in učinkovitosti izvajanja predpisanih ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Namen notranje kontrole je v prvi vrsti zaznavanje in odpravljanje pomanjkljivosti pri izvajanju predpisanih ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ter izboljšanje sistema odkrivanja transakcij ali strank v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Organizacija pri izvajanju notranje kontrole sledi naslednjim usmeritvam in posebno pozornost nameni naslednjim ključnim področjem:

1. ustreznosti izvajanja operativnih postopkov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma s politiko obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma,
2. skladnosti izvedenih postopkov ocenjevanja tveganosti posamezne stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta ali transakcije s politiko obvladovanja tveganj za pranje denarja ali financiranje terorizma in analizo tveganja,
3. ustreznosti varovanja zaupnih podatkov,
4. ustreznosti in celovitosti izobraževalnih programov s področja odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
5. ustreznosti in pogostosti uporabe seznamov indikatorjev za presojo sumljivih strank in transakcij,
6. ustreznosti in učinkovitosti sistema sporočanja podatkov o strankah in transakcijah, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma,
7. ustreznosti ukrepov in priporočil organizacije, izvedenih na podlagi ugotovitev notranje kontrole.

Organizacija je v okviru notranje kontrole dolžna zagotoviti tudi kontrolo pravilnosti in učinkovitosti izvajanja predpisanih ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pri zunanjih izvajalcih in zastopnikih, ki jim je zaupala izvajanje dela svojih nalog na podlagi ustrezne pogodbe.

Za neodvisno preverjanje skladnosti delovanja sistema odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma organizacije z določbami ZPPDFT, podzakonskimi akti ter smernicami organizacija pooblasti službo notranje revizije ali drug pristojen organ za nadzor, ki z ugotovitvami v obliki predlaganih ukrepov in priporočili za odpravo nepravilnosti seznanja poslovodstvo organizacije. Kontrolo izvajanja pravilnosti in učinkovitosti izvajanja predpisanih ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma organizacija izvaja v obliki rednih in izrednih nadzorov.

Organizacija mora ob vseh pomembnih spremembah svojih poslovnih procesov, kot so na primer uvedba novega produkta, uvedba nove tehnologije ali organizacijske spremembe, opraviti ustrezno analizo, kako ti dejavniki vplivajo na izpostavljenost organizacije tveganju pranja denarja ali financiranja terorizma. Organizacija je nato v skladu z ugotovitvami dolžna sprejeti ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma.

12. VARSTVO PODATKOV

Organizacija je dolžna podatke, ki jih pridobi in upravlja na podlagi ZPPDFT varovati kot poslovno skrivnost oziroma kot tajne v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke, če je podatek kot tak opredeljen s strani Urada. Dolžnost varovanja tajnosti podatkov velja za vse zaposlene, pa tudi druge osebe, ki so jim ti podatki dostopni na kakršen koli drug način.

Ne glede na navedeno se kot poslovna skrivnost ali kot tajen podatek po samem ZPPDFT (organizacije jih ne smejo razkriti stranki ali tretji osebi) vselej obravnava:

1. podatek o tem, da so bili v zvezi s stranko ali transakcijo ugotovljeni razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, in da so bili oziroma bodo ti podatki sporočeni Uradu;
2. podatek o začasni ustavitvi transakcije oziroma vsebini v zvezi s tem izdanih navodil;
3. podatek o zahtevi Urada za tekoče spremljanje poslovanja stranke;
4. podatek o tem, da je zoper stranko ali tretjo osebo uvedena ali bi bila lahko uvedena preiskava zaradi pranja denarja ali financiranja terorizma.

Dolžnost varovanja tajnosti navedenih podatkov ne velja, če so podatki potrebni za ugotavljanje dejstev v kazenskih postopkih, če predložitev podatkov pisno zahteva oziroma naloži pristojno sodišče ali če podatke od organizacije zahteva Urad ali Agencija zaradi nadzora nad izvajanjem ZPPDFT.

Izjema od načela varovanja tajnosti pridobljenih podatkov velja tudi v primeru, ko je organizacija po ZPPDFT podatke dolžna posredovati Uradu. Pri tem delavci organizacije strankam ali tretjim osebam ne odgovarjajo za škodo, če so ravnali skladno z ZPPDFT oziroma zahtevo Urada.

Dostop do podatkov, ki so opredeljeni kot poslovna skrivnost ali kot tajni, mora biti omejen. Organizacija v internem aktu natančno določi pogoje in način dostopa do teh podatkov, pri čemer upošteva naslednje usmeritve:

1. podatke in dokumentacijo organizacija hrani na način in v obliki, ki nepooblaščenim osebam onemogoča dostop in seznanitev z njihovo vsebino (v primernih tehnično ali fizično varovanih prostorih za hrambo, v zaklenjenih ognjevarnih omarah, ipd.);
2. pravico do vpogleda v podatke o strankah in transakcijah, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma oziroma do seznanitve z njihovo vsebino imajo le člani poslovnega in nadzornega organa organizacije, pooblaščenec za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma ter njegovi namestniki, vodje poslovnih enot organizacije in druge osebe, ki jih določi poslovodstvo organizacije;
3. dokumentacijo, v kateri se nahajajo navedeni podatki, je brez predhodne pisne odobritve odgovorne osebe prepovedano fotokopirati, prepisovati, predelovati, objavljati ali kakorkoli drugače reproducirati;
4. organizacija poskrbi, da je v primeru kopiranja dokumentacije iz kopije jasno razvidno, iz katere dokumentacije ali dela dokumentacije izhaja kopija, na vidnem mestu pa mora biti posebej označeno, da gre za fotokopijo, število fotokopiranih izvodov, datum izdelave fotokopije ter podpis osebe, ki je fotokopijo pripravila;

5. delavci organizacije so dolžni dosledno izvajati postopek prijave in odjave s svojim osebnim geslom na začetku oziroma po zaključku računalniškega obravnavanja podatkov, oziroma z uporabo gesla preprečiti dostop nepooblaščenim osebam do dokumentov;
6. vzpostavljena mora biti sledljivost dostopa do podatkov in dokumentacije oziroma njihove obdelave;
7. kakršno koli posredovanje podatkov je dovoljeno izključno v obliki, ki nepooblaščenim osebam onemogoča seznanitev s podatki bodisi po lastni prenosni mreži s kurirjem ali v zapečateni kuverti priporočeno s povratnico ipd., oziroma v primeru posredovanja po elektronski poti z uporabo sistema za varno elektronsko poslovanje (kriptiranje ali šifriranje sporočil ipd.);
8. zaposleni v organizaciji so dolžni dosledno upoštevati predpise, ki urejajo varstvo osebnih podatkov, ter predpise, ki urejajo tajne podatke.

13. POOBLAŠČENEC ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJE TERORIZMA

Za izvajanje nalog odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, določenih v ZPPDFT in predpisih, sprejetih na njegovi podlagi, morajo organizacije obvezno imenovati pooblaščenca in enega ali več njegovih namestnikov. Organizacija mora zagotoviti, da pooblaščenec pri opravljanju nalog iz ZPPDFT sledi tudi naslednjim usmeritvam:

1. daje strokovno pomoč zaposlenim pri operativnem izvajanju ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
2. svetuje poslovodstvu organizacije pri oblikovanju politike obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma,
3. tekoče seznanja poslovodni organ organizacije z aktivnostmi organizacije na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
4. sodeluje z drugimi organizacijami pri oblikovanju enotne politike odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

14. PRAVNA NARAVA IN VELJAVNOST SMERNIC

Smernice so izdane na podlagi 90. člena ZPPDFT in so zavezujoče za vse organizacije, opredeljene v 1. poglavju teh smernic. Agencija lahko na podlagi 85. člena ZPPDFT pri organizacijah preverja usklajenost delovanja internih postopkov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma s predpisanimi usmeritvami in v primeru neusklajenosti tudi odredi primerne ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti.

Organizacije morajo najkasneje do 1. 11. 2010 prilagoditi interne akte in uskladiti svoje poslovanje z vsebino teh smernic.

Te smernice stopijo v veljavo dne 15. 9. 2010 in se začnejo uporabljati 1. 11. 2010.

Z dnem uveljavitve teh smernic prenehajo veljati Smernice za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma z dne 19. 3. 2008.

15. PRILOGE

PRILOGA 1 - Seznam indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja

1. INDIKATORJI, KI SE NANAŠAJO NA TRANSAKCIJO

- 1.1 transakcija je ekonomsko ali pravno nelogična,
- 1.2 nenavadna narava transakcije ali nenavadne okoliščine, ki transakcijo spremljajo,
- 1.3 transakcija ima značilnost gospodarskih in drugih kaznivih dejanj,
- 1.4 ponudba nesorazmerno visoke provizije ali drugih nenavadnih pogojev za izvedbo transakcije,
- 1.5 drobljenje zneskov, pri katerih se zahteva ugotavljanje istovetnosti stranke,
- 1.6 nenadno povečanje obsega poslovanja stranke brez utemeljenega razloga in v nesorazmerju z običajnim poslovanjem stranke.

2. INDIKATORJI, KI SE NANAŠAJO NA OSEBO

- 2.1 uporaba ponarejenih ali tujih identifikacijskih dokumentov,
- 2.2 oseba se ne želi identificirati z vsemi zahtevanimi podatki ali da napačne podatke,
- 2.3 oseba odpove transakcijo ali ne sklene poslovnega razmerja, ko izve za dolžnost identifikacije,
- 2.4 oseba se nenavadno vede (očitna napetost ipd.),
- 2.5 oseba se v organizaciji pojavlja v spremstvu sumljivih oseb,
- 2.6 oseba je že bila kaznovana ali ovađena za kazniva dejanja (kar je npr. splošno znano iz medijev ali iz obvestil urada),
- 2.7 oseba je iz države, ki je znana po proizvodnji ali razpečevanju mamil ali opravlja transakcije s tako državo, (http://www.uppd.gov.si/si/vsebinska_podrocja/seznam_drzav/)
- 2.8 oseba je iz države, ki je znana kot država, ki ne upošteva mednarodnih standardov s področja preprečevanja pranja denarja ali opravlja transakcije s tako državo (http://www.uppd.gov.si/si/vsebinska_podrocja/seznam_drzav/).

3. INDIKATORJI POVEZANI Z NALOŽBAMI

- 3.1 nakupi vrednostnih papirjev v količinah in zneskih, ki se ne ujemajo s finančnim stanjem stranke,
- 3.2 nakupi ali prodaje vrednostnih papirjev po neobičajno visoki ali nizki ceni,
- 3.3 zahteve po izdajanju neobičajnih potrdil oziroma potrdil, ki jih organizacija ne izdaja,
- 3.4 naročila za upravljanje premoženja in nakupe ali prodaje vrednostnih papirjev večinoma izdaja pooblašena oseba.

4. INDIKATORJI, KI SE NANAŠAJO NA ZAPOSLENE V ORGANIZACIJI

- 4.1 zaposleni se ob izvrševanju posameznih naročil povezanih z določeno stranko ali strankami nenavadno ali sumljivo obnašajo,
- 4.2 zaposleni se v povezavi z določenimi transakcijami, posli ali strankami izogibajo poročanju oziroma namerno dajejo nepopolne podatke,
- 4.3 zaposleni vedoma kršijo interna navodila organizacije.

PRILOGA 2 - Seznam indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum financiranje terorizma

1. INDIKATORJI, KI SE NANAŠAJO NA RAČUN

- 1.1 Na računu je za poslovanje pooblaščenih več oseb, ki niso v očitnem sorodstvenem razmerju.
- 1.2 Račun odprt za pravno osebo, ki ima enak naslov kot druga pravna oseba, na katerih ja za poslovanje pooblaščen ista fizična oseba.
- 1.3 Fizična oseba odpre več računov, na katere prejema majhna nakazila.
- 1.4 Račun odpira fizična ali pravna oseba, ki je vključena v aktivnosti organizacije ali fundacije, ki podpira cilje in zahteve teroristične organizacije.
- 1.5 Račun odpira fizična ali pravna oseba, ki bi lahko bila povezana s teroristično organizacijo.

2. INDIKATORJI, KI SE NANAŠAJO NA SKLENITEV POSLOVNEGA RAZMERJA

- 2.1 Poslovno razmerje se sklepa za pravno osebo, ki ima enak naslov kot druga pravna oseba, na katerih ja za poslovanje pooblaščen ista fizična oseba.
- 2.2 Fizična oseba sklene več razmerij, na podlagi katerih sklene več manjših poslov.
- 2.3 Poslovno razmerje sklepa fizična ali pravna oseba, ki je vključena v aktivnosti organizacije ali fundacije, ki podpira cilje in zahteve teroristične organizacije.
- 2.4 Razmerje sklepa fizična ali pravna oseba, ki bi lahko bila povezana s teroristično organizacijo.

3. INDIKATORJI, KI SE NANAŠAJO NA STRANKO

- 3.1 Stranka želi vstopiti v poslovno razmerje, ki ni skladno z njenimi cilji.
- 3.2 Ni logične povezave med izvršenimi posli in dejavnostjo stranke.
- 3.3 Izjave in podatki pri postopku identifikacije so nekonsistentni (napačno navajanje prebivališča državljanstva, priimka, datuma rojstva, naziva podjetja, sedeža podjetja, dejavnosti).
- 3.4 Veliko število pooblaščenecv za sklepanje poslov v imenu pravne osebe ali neprofitne organizacije.
- 3.5 Stranka prihaja (ima stalno ali začasno bivališče) iz države ali regije, ki podpira terorizem ali financiranje terorizma.
- 3.6 Stranka se nahaja na seznamu Varnostnega sveta Združenih narodov ali na seznamu Evropske unije, zoper katero velja omejevalni ukrep prepovedi posedovanja in razpolaganja s finančnimi sredstvi .

4. INDIKATORJI, KI SE NANAŠAJO NA TRANSAKCIJO

- 4.1 Ista oseba izvrši več transakcij v isti podružnici z očitnim namenom uporabe različnih blagajnikov.
- 4.2 Polog nepreštete gotovine, ki se po štetju položi na račun v zneskih, za katere ne velja obveznost identifikacije ali sporočanja.
- 4.3 Uporaba finančnega instrumenta, za katerega se plača visoka provizija.
- 4.4 Pri transakciji stranka uporablja finančne instrumente z neformalnimi zapisi, inicialkami, znaki.

5. INDIKATORJI, KI SE NANAŠAJO NA NEPROFITNE ORGANIZACIJE (NPO)

- 5.1 Neprofitna organizacija ne oddaja letnih poročil pristojnim državnim organom ali nadzornemu organu.
- 5.2 Visoka in nejasna poraba sredstev za stroške, ki niso povezani z dejavnostjo neprofitne organizacije.
- 5.3 Neprofitna organizacija nima programa o pridobivanju niti doniranju ali porabi sredstev.
- 5.4 Neprofitna organizacija nima dokumentacije o splošnih administrativnih zadevah, sprejetih odločitvah, politiki delovanja.
- 5.5 Neprofitna organizacija nima vzpostavljenih mehanizmov za preverjanje ali je donacija dosegla pravega uporabnika ali namen.
- 5.6 Visok procent donacij neprofitne organizacije iz tujih držav ali v tuje države.
- 5.7 Visoki zneski donacij določenega posameznika v neprofitno organizacijo.
- 5.8 Donacije neprofitne organizacije so namenjene samo ozki skupini posameznikov.
- 5.9 Finančne aktivnosti neprofitnih organizacij se ne skladajo s cilji in nameni, za katere je bila ustanovljena neprofitna organizacija.
- 5.10 Neprofitna organizacija nakazuje sredstva v države ali regije, ki so znane po tem, da podpirajo terorizem ali financiranje terorizma.
- 5.11 Neprofitna organizacija večino svojih transakcij opravi v gotovini.
- 5.12 Finančna sredstva neprofitne organizacije se nahajajo na računih fizičnih oseb.

PRILOGA 3 - Seznam enakovrednih tretjih držav, ki predpisujejo in upoštevajo standarde glede odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma:

1. Republika Argentina,
2. Avstralija,
3. Federativna republika Brazilija,
4. Kanada,
5. Hong Kong - posebno administrativno območje Ljudske republike Kitajske,
6. Japonska,
7. Združene države Mehike,
8. Nova Zelandija,
9. Ruska federacija,
10. Republika Singapur,
11. Švicarska konfederacija,
12. Južnoafriška republika,
13. Združene države Amerike,
14. Nizozemski Antili (Kraljevina Nizozemska),
15. Aruba (Kraljevina Nizozemska).

PRILOGA 4: Seznam držav zoper katere veljajo omejevalni ukrepi

Povezave do veljavnih seznamov:

1. http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm
2. <http://www.un.org/sc/committees/>
3. http://www.mzz.gov.si/fileadmin/pageuploads/Zunanja_politika/omejevalni_ukrepi_drzave1.doc

PRILOGA 5: Seznam drugih subjektov zoper katere veljajo omejevalni ukrepi

Povezave do veljavnih seznamov:

1. http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm
2. <http://www.un.org/sc/committees/>,
3. http://www.mzz.gov.si/fileadmin/pageuploads/Zunanja_politika/omejevalni_ukrepi_subjekti.doc

PRILOGA 6: Seznam držav znanih po visoki stopnji korupcije

Transparency International – Corruption Perception Index,
http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi